

EPRD

Office for Economic Policy and Regional Development

Zlecniodawca:
Gmina Kije
Kije 16
28-404 Kije

EPRD Biuro Polityki Gospodarczej
i Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.
ul. Szkolna 36A, 25-604 Kielce

GMINA KIJE

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO

Spis treści**Wstęp****Rozdział I**

1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

1

1

Rozdział II Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza gminy

2

2.1. Położenie administracyjne

2

2.2 Środowisko przyrodnicze

3

2.2.1 Budowa geologiczna

3

2.2.2 Kopaliny mineralne

5

2.2.3 Wody powierzchniowe

5

2.2.4 Warunki klimatyczne

5

2.2.5 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

6

2.3. Historia

7

2.4. Turystyka

8

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne

11

2.5.1 Dokumenty planistyczne polityki przestrzennej gminy

11

2.5.2 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

12

2.5.3 Infrastruktura techniczna

12

2.5.3.1 System transportowy

12

2.5.3.2 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

15

2.5.3.3 Zaopatrzenie w gaz

15

2.5.3.4 Ciepłownictwo

16

2.5.3.5 Energia elektryczna

16

2.5.3.6 Gospodarka odpadami

16

2.5.3.7 Sieć telekomunikacyjna

17

2.5.4 Wielkość i stan nieruchomości w gminie

18

2.5.5 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

19

2.6 Podmioty gospodarcze w gminie

20

2.7. Rolnictwo

23

2.8. Leśnictwo

26

2.9. Sfera społeczna

27

2.9.1 Ludność gminy

27

2.9.2 Rynek pracy na terenie gminy

29

2.9.3 Warunki i jakość życia mieszkańców

32

2.9.3.1 Ochrona zdrowia

33

2.9.3.2 Baza kulturalna

34

2.9.3.3 Sport

34

2.9.3.4 Bezpieczeństwo publiczne

35

2.9.4 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

36

2.9.5 Pomoc społeczna

37

Rozdział III Analiza SWOT potencjałów gminy Kije

39

Rozdział IV Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na terenie gminy

42

4.1 Zadania w obszarze rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury

42

4.2 Kryteria wyboru realizacji zadań inwestycyjnych

47

4.3 Zadania ze sfery społecznej możliwe do zrealizowania

48

przy udziale środków z Europejskiego Funduszu Społecznego

48

Rozdział V. Powiązanie Planu Rozwoju Lokalnego z innymi działaniami realizowanymi na terenie województwa, powiatu i gminy

55

5.1 Strategia Rozwoju Kraju

57

5.2 Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego

57

5.3 Regionalny Program Operacyjny Woj. Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013 (RPO)

59

5.4 Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego

61

5.5 Strategia Rozwoju Gminy Kije

63

Rozdział VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Programu Rozwoju Lokalnego	64
6.1 Wskaźniki produktu	64
6.2 Wskaźniki rezultatu	65
6.3 Wskaźniki oddziaływania	65
Rozdział VII Źródła i zasady finansowania zadań Planu Rozwoju lokalnego	66
7.1 Źródła finansowania Planu	66
7.2 Zasady finansowania realizacji projektów PRL	66
7.2 Budżet gminy	69
7.3 Plan finansowy	71
Rozdział VIII - System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kije	72
Rozdział IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	73
9.1 Cele okresowej analizy i oceny realizacji PRL	73
9.2 Monitoring	75
9.3 Komunikacja społeczna	76
Załączniki	78

Wstęp

Plan Rozwoju Lokalnego (PRL) jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Gminy Kije na lata 2008 – 2013, a także mającym na celu określenie głównych zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy w tych latach, przy zaangażowaniu środków własnych oraz zewnętrznych źródeł finansowania, w szczególności środków z funduszy strukturalnych. Informacje zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego przedstawiają aktualną sytuację społeczno-gospodarczą gminy oraz ukazują przyszłościowe kierunki rozwoju. Plan odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu.

Warunkiem powodzenia wdrożenia PRL jest współpraca przy realizacji zamierzeń władz samorządowych, mieszkańców i środowiska przedsiębiorców.

Środki publiczne są podstawowym narzędziem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Jednak ambitne zamierzenia często przekraczają możliwości finansowe samorządu lokalnego. Dlatego konieczne będzie pozyskiwanie pozabudżetowych środków na inwestycje, głównie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przedsięwzięcia, współpraca międzygminna oraz z władzami powiatowymi i regionalnymi.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kije obejmuje lata 2008-2013 i jest dostosowany do 7-letniego okresu planowania budżetu Unii Europejskiej. Ze względu na wieloaspektowy i wielofunkcyjny charakter działań inwestycyjnych, dopuszcza się kontynuację jego realizacji w kolejnych latach.

Dokument został przygotowany na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Kije, Wieloletnich Planów Inwestycyjnych, założeń Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy, ustaleń Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz na podstawie analizy społeczno ekonomicznej gminy. Dokument jest także spójny z krajowymi i regionalnymi dokumentami kształtującymi zasady polityki rozwoju regionalnego, jak również pod względem zadań i priorytetów ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego i Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013

Program Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym, którego celem jest zapewnienie koncentracji i efektywności wykorzystania środków na kluczowe działania samorządu. Otwarty charakter dokumentu umożliwi wprowadzenie korekt przyjętego Planu wynikających ze zmieniających się warunków społeczno gospodarczych jego realizacji oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez władze Gminy Kije.

Rozdział I

1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

Obszarem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest Gmina Kije położona w powiecie pińczowskim w województwie świętokrzyskim.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem będącym podstawą programowania rozwoju gminy. Rozwój gospodarczy gminy jest uwarunkowany specyficznymi czynnikami związanymi bezpośrednio z gminą i powiatem oraz z najbliższym otoczeniem.

Założenia dotyczące dokumentu planu:

1. Plan będzie realizowany na obszarze Gminy Kije.
2. Plan Rozwoju Lokalnego jest dostosowany do 7-letniego okresu programowania Funduszy Strukturalnych i uwzględnia przedsięwzięcia, które zostaną rozpoczęte w tym okresie.
3. Podstawą przygotowania planu były następujące dokumenty:
  - Strategia Rozwoju Gminy Kije,
  - Wieloletni Program Inwestycyjny,
  - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy,
  - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kije
4. Plan zostaje przyjęty do realizacji uchwałą Rady Gminy Kije.

Zadania uwzględnione w Planie będą obejmować obszary:

- Infrastruktury technicznej.
- Infrastruktury ochrony środowiska.
- Sfery społeczno-oświatowej, sportowej, kulturalnej.

Rozdział II Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza gminy.

2.1. Położenie administracyjne

Gmina Kije położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, w obrębie powiatu pińczowskiego.

Powiat pińczowski jest południowo–zachodnim powiatem województwa świętokrzyskiego, graniczącym od południa z województwem małopolskim.

Gmina Kije jest jedną ze 102 gmin województwa świętokrzyskiego i jedną z 5 gmin powiatu pińczowskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 99,26 km², co stanowi 16,2 % powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 20 sołectw. Są to:

- a) sołectwa położone wzdłuż północnej granicy gminy: Rębów, Borczyn, Wierzbica, Włoszczowice
- b) sołectwa położone wzdłuż wschodniej granicy gminy: Gołuchów, Wola Żydowska, Samostrzałów
- c) sołectwa położone wzdłuż południowej granicy gminy: Umianowice, Czechów, Gartatowice i Janów

- d) sołectwa położone wzdłuż zachodniej granicy gminy: Kliszów i Hajdaszek
- e) sołectwa położone centralnie w gminie: Kije, Kokot, Lipnik, Wymysłów, Górki, Stawiany i Żydówek.

Gmina Kije od północy graniczy z gminą Sobków (powiat Jędrzejów) i Morawica (powiat Kielce), ze wschodu z gminą Chmielnik (powiat Kielce), od południa z gminą Pińczów i z zachodu z gminą Imielno (powiat Jędrzejów).

Liczba ludności gminy wg stanu na dzień w 2007 roku wynosiła 4731 osób. Obszar gminy jest zbliżony kształtem do trapezu, którego ostre wierzchołki to północno- wschodni i południowo- zachodni.

Rozległość terytorialna gminy wynosi licząc z północy na południe ok. 12,5 km, a ze wschodu na zachód ok. 12 km.

Najbliższe gminie większe jednostki osadnicze (miasta) oddalone są od niej o ok. 9,5 km – Pińczów, 17 km – Jędrzejów i 35 km – Busko Zdrój. Od stolicy województwa Kielc dzieli gminę odległość ok.30 km.

Obszar gminy według podziału fizycznogeograficznego znajduje się w obrębie dwóch makroregionów:

- Niecki Nidziańskiej - -zachodnia część (mezoregion Doliny Nidy i Niecki Połanieckiej)
  - Wyżyny Kieleckiej – część północna i wschodnia (mezoregion Pogórza Szydłowieckiego).
- Pod względem geologicznym gmina Kije leży w obrębie mezozoicznej Niecki Miechowskiej, przylegającej od południowego zachodu do trzonu Gór Świętokrzyskich.

2.2. Środowisko przyrodnicze

2.2.1 Budowa geologiczna

Gmina Kije charakteryzuje się bogactwem i dużą różnorodnością krajobrazów, ukształtowanych zarówno przez przyrodę jak i czynniki kulturowe.

Cała powierzchnia gminy objęta jest ochroną w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych. Południowo-wschodnia część gminy została

włączona do Szanieckiego Parku Krajobrazowego i jego obszaru chronionego krajobrazu (otuliny), zaś południowo-zachodnia do Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Oba te parki wchodzi w skład Zespołu Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych.

Część centralna i północno-zachodnia gminy znalazła się w Chmielnicko-Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, a północno-zachodni skrawek we Włoszczowsko-Jędrzejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Zachowaniu walorów przyrodniczych gminy Kije służy utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 oraz włączenie gminy w realizację programów „Renaturyzacja doliny rzeki Nida”.

Dzisiejszy obraz rzeźby terenu gminy powstał w wyniku długotrwałego rozwoju morfologicznego. Najstarsze formy morfologiczne są wieku trzeciorzędowego, natomiast najmłodsze (tarasy zalewowe rzek, torfowiska) tworzą się jeszcze współcześnie. Obszar gminy i tworzące go struktury geologiczne położony jest w strefie między dwiema jednostkami struktury geologicznej Polski. Są to:

- Trzon Krystaliczny Gór Świętokrzyskich
- Niecka Nidziańska

Podłoże Niecki Nidziańskiej tworzą utwory jurajskie (kredy środkowej i górnej) wykształcone jako margle i wapienie margliste. Utwory trzeciorzędowe wykształcone są w postaci mułowców wapnistych i gipsów (odslonięte w rejonie Stawian i Gartatowic) oraz łąk, piasków i żwirów. Na terenie gminy występują także charakterystyczne dla terenu Poniądzia formy rzeźby – kras i garby i niecki. Formy krasowe (zapadliska, progi gipsowe, szczeliny, leje) są efektem zjawisk krasowych występujących w południowo – wschodniej części gminy (Gartatowice i Stawiany).

W aktualnej rzeźbie gminy zaznaczają się zmiany wywołane gospodarczą działalnością człowieka. Są to głównie formy antropogeniczne związane z regulacją koryt rzecznych (szczególnie rzeki Nidy) wraz z obwałowaniami przeciwpowodziowymi a także związane z rozległymi melioracjami osuszającymi. W dalszej kolejności zaznaczają się formy wyrobiskowe związane z eksploatacją powierzchniową kopalin mineralnych (wapieni, margli gipsów) oraz przekształcenia związane z budową tras komunikacyjnych.

2.2.2 Kopaliny mineralne

Wśród kopalin mineralnych gminy największe znaczenie mają:

- Surowce węglanowe: wapienie i margle występujące w złożach Gołuchów i Wymysłów.
- Gipsy występujące w rejonie Gartatowic
- Surowce ilaste: ropy bentonitowe (Górki) i ropy sarmatu (Wola Żydowska)

2.2.3 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym teren gminy leży w dorzeczu Wisły. Największą rzeką tego obszaru jak i województwa świętokrzyskiego jest rzeka Nida. Płyynie ona częściowo uregulowanym korytem w zachodniej części gminy od okolic Rębowa do Umianowic a dalej już poza obszarem gminy Kije w kierunku Pińczowa i Chrobrza, aby osiągnąć Wisłę poniżej Nowego Korczyna.

Źródła Nidy położone są w miejscowości Moskorzew na wysokości 268 m npm. a ujście 165 m npm. Początkowy odcinek nosi nazwę Białej Nidy, dopiero po połączeniu w miejscowości Żerniki z Czarną Nidą rzeka nazywana jest Nida.

Na terenie gminy notowane są dwa wysokie stany wód w ciągu roku. Pierwszy jest związany z wiosennymi roztopami i występuje najczęściej pod koniec miesiąca marca. W tym okresie poziom wód Nidy osiąga 170%. Kolejny raz wysokie stany dochodzące do 120% notowane są podczas obfitych opadów letnich w miesiącu lipcu. Najniższe stany pojawiają się w II połowie września.

Na terenie gminy brak jest dużych zbiorników wód powierzchniowych pełniących funkcje retencyjne, jedyne niewielkie zbiorniki wód to starorzecza w obrębie doliny Nidy oraz niewielkie wypełnienia wodne w zagłębieniach poeksploatacyjnych.

2.2.4 Warunki klimatyczne

Niecka Nidziańska jest pod względem termicznym obszarem przejściowym między Kotliną Sandomierską a Wyżynami Krakowsko-Częstochowską i Kielecko– Sandomierską. Decydujący wpływ na warunki klimatyczne wywiera napływ określonych mas powietrza. Na obszarze Niecki Nidziańskiej najczęściej występują masy powietrza polarno – morskiego- 64, 8% oraz polarno – kontynentalnego – 19, 7 % dni w roku.

Powietrze arktyczne pojawia się z częstotliwością 5, 9 %, a zwrotnikowe 3,09 %. Inne rodzaje mas powietrza występują z częstotliwością 6, 6 % w roku.

Średnia roczna temperatura na tym obszarze wynosi 7,2 °C. Nie notuje się istotnych różnic w temperaturach powietrza na przestrzeni ostatnich czterech dziesięcioleci. Istotnym czynnikiem termicznym dla ogrodnictwa i rolnictwa, są terminy występowania przymrozków. Ich średnie wartości są dla terenu gminy następujące:

- pierwsze przymrozki jesienne – 15.X.
- ostatnie przymrozki wiosenne – 12 -15.V.

Na obszarze Niecki Nidziańskiej (i gminy Kije) dominują wiatry zachodnie i północno-zachodnie. Siła i kierunki wiatrów modyfikowane są lokalnym ukształtowaniem powierzchni.

Średnie roczne sumy opadów oscylują w granicach 550-650 mm. Liczba dni z opadem waha się od 120 do 160 w roku.

Średnia maksymalna (średnia z maksimów rocznych) grubość pokrywy śnieżnej waha się od 22, 7 cm w środkowej jej części i od 12 do 8 cm w części zachodniej i południowo-wschodniej.

2.2.5 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

W ochronie środowiska przyrodniczego prawo i społeczne priorytety uznają nadrzędność kryteriów ekologicznych nad innymi w zagospodarowaniu obszarów o wysokich wartościach ekologicznych lub obszarów ekologicznego zagrożenia. W odniesieniu do gminy Kije powyższa zasada posiada swoje uzasadnienia, gdyż gmina obejmuje ekosystemy lądowe i wodne o zróżnicowanych walorach przyrodniczo – krajobrazowych i funkcjach ekologicznych. Stanowią one ważne ogniwo w tworzeniu systemów obszarów chronionych o regionalnym znaczeniu. Cała powierzchnia gminy objęta jest ochroną w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych.

Ochrona środowiska naturalnego dotyczy głównie:

- stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
- emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- ochrony przed źródłami hałasu

Ocenę stanu i czystości wód powierzchniowych dla rzeki Nida prowadzi punkt kontrolno-pomiarowy w Motkowicach (gmina Imielno). Rzeka ta o powierzchni zlewni 3865 km² jest największym odbiornikiem ścieków z terenu województwa. Źródłem poważnego zanieczyszczenia Nidy są nielegalne zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych w całej górnej zlewni (w tym głównie z rejonu Kielc) oraz spływy powierzchniowe z użytków rolnych, co przy rolniczym charakterze gminy wyraża się wzrostem stężenia fosforu i azotu w rzece.

Charakter gminy – rolniczy – oraz niewielka ilość przedsiębiorstw prowadzących uciążliwą dla środowiska działalność gospodarczą powoduje, że głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie są piece i paleniska domowe opalane paliwami stałymi oraz pojazdy samochodowe. Ponadto na stan czystości powietrza mają wpływ zanieczyszczenia napływające z innych regionów: Górnośląskiego, Krakowskiego i Bełchatowskiego.

Brak większych zakładów przemysłowych eliminuje również zagrożenia hałasem przemysłowym. Jedynym znaczącym źródłem hałasu może być wyłącznie hałas komunikacyjny odczuwalny głównie w otoczeniu drogi krajowej Nr 78 i hałas kolejowy (na terenie gminy krzyżują się trzy szlaki kolejowe).

2.3. Historia

Kije to jedna z najstarszych miejscowości Ponidzia, położona przy starym „szlaku cysterskim” Jędrzejów – Staszów.

Po raz pierwszy nazwa „Kije” wymieniona została w dokumencie ks. Henryka Sandomierskiego z 1166 r., który nadał szpitalowi joannitów w Zagości prawo łowienia bobrów w Małogoszczy i Kijach. Następny dokument mówiący o Kijach pochodzi z okresu lat 1170 – 1175 i wydany był przez Kazimierza Sprawiedliwego. W dokumencie z 1198 r. wyliczając majątności stanowiące uposażenie klasztoru bożogrobców w Miechowie, również wymieniono wieś Kije, jako znaczniejszy ośrodek osadniczy.

Także Jan Długosz wielokrotnie wspominał Kije i dobra „klucza kijowskiego”. Opisując chorągwie krzyżackie zdobyte przez Władysława Jagiełłę zamieszcza informację, iż płaszcz wielkiego mistrza Zakonu, który ten miał na sobie w bitwie grunwaldzkiej, posiada kościół parafialny w Kijach.

Nazwa Kije wywodzi się od nazwy osobowej Kij. W średniowieczu zapisywano ją, jako: Ki, Kye lub Kyge.

Na początku XVIII wieku na obszarze gminy miała miejsce największa na ziemiach polskich bitwa wielkiej wojny północnej. W dniu 19 lipca 1702 roku na podmokłych i lesistych terenach w okolicach Kliszowa, doszło do starcia kilkudziesięciu tysięcy żołnierzy. W bitwie walczyły połączone wojska sasko-polskie, pod dowództwem króla polskiego Augusta II Sasa, i wojska szwedzkie, którymi dowodził król szwedzki Karol XII Sudermański

Po trzecim rozbiórze Rzeczypospolitej, Kije znalazły się w granicach zaboru austriackiego. Zmieniła się też przynależność Kij do terenowych władz administracji państwowej. W początkach XIX w. parafia leżała na terenie województwa krakowskiego, które w 1837r. przemianowano na gubernię krakowską, w 1841 r. na gubernię kielecką, zaś w roku 1845 na gubernię radomską. Po powstaniu styczniowym Kije znalazły się w granicach guberni kieleckiej, w powiecie pińczowskim.

Druga wojna światowa spowodowała w Kijach poważne straty. Na początku września 1939 roku działania wojenne spowodowały groźny pożar. Natomiast podczas ofensywy styczniowej w roku 1945 budynek kościoła został trafiony pociskami artyleryjskimi.

Podczas II wojny światowej na terenie gminy działały oddziały partyzanckie. Najbardziej znaczącym przykładem walk tego okresu jest uderzenie grupy żołnierzy BCh na pociąg kolejki wąskotorowej. 28.VII.1944 r.

W obecnym stanie terytorialnym gmina Kije działa od 1 stycznia 1973 roku. Utworzona została z obszaru zlikwidowanych Gromadzkich Rad Narodowych w Czechowie, Stawianach, Kliszowie i Kijach.

2.4. Turystyka.

Turystyka wspomaga w znacznym stopniu budżet lokalny, generuje nowe miejsca pracy, wpływa na rozwój gospodarczy i kulturowy regionu. Gospodarka turystyczna oddziałuje pośrednio lub bezpośrednio na walory przyrodnicze, kulturowe i społeczne. Turystyka wiejska pozwala wykorzystać w sposób racjonalny zasoby przestrzeni wiejskiej, przestrzeni rolniczej i infrastruktury. Przekształcenia w krajobrazie wiejskim wiążą się także z adaptacją, przebudową i zachowaniem dawnych struktur mieszkalnych, architektury danego regionu, a tym samym zachowaniem cech regionalnych, zwyczajów i folkloru.

Gmina Kije posiada charakter gminy wiejskiej, w której dotychczas dominuje funkcja rolnicza. Obszar gminy posiada jednak specyficzne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Naturalnym bogactwem gminy są jej lasy i piękne krajobrazy. Urozmaicona rzeźba terenu i bogata szata roślinna tworzy bardzo dobre tereny dla turystyki pieszej i rowerowej, rekreacji i różnorodnych form czynnego wypoczynku. Wyjątkowo atrakcyjna krajobrazowo i turystycznie jest zachodnia część gminy, której trzon stanowi dolina rzeki Nidy. Zjawisko tzw. delty śródlądowej, jaką tworzy Nida, powoduje, że obszary te stanowią siedliska unikalnych roślin wodnych oraz zwierząt żyjących w warunkach wodnych.

Z tego względu teren gminy został włączony w granice Systemu Obszarów Chronionych województwa świętokrzyskiego. Południowo-wschodnia część gminy należy do Szanieckiego Parku Krajobrazowego i jego obszaru chronionego krajobrazu (otuliny), zaś południowo-zachodnia do Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Oba te parki wchodzi w skład Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Część centralna i północno-wschodnia gminy znalazła się w Chmielnicko-Szydłowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, a północno-zachodni skrawek we Włoszczowsko-Jędrzejowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

W gminie występują równocześnie obszary objęte szczególną ochroną:

- 1) stanowisko dokumentacyjne – wyrobisko poeksploatacyjne gipsów „Gartatowice”,
- 2) obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Motkowice-Pińczów” ,

- 3) obszar szczególnej ochrony rzeźby i krajobrazu „Stawiany-Samostrzałów-Gartatowice” ,
- 4) pomnik przyrody w Gołuchowie.

Oprócz szczególnych walorów przyrodniczych, często przysłaniających pozostałe elementy krajobrazu, bardzo istotną rolę oraz atrakcję turystyczną stanowią walory kulturowe. W gminie Kije magnesem przyciągającym turystów może być architektura sakralna (Zespół kościoła par. p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła w Kijach, kaplica p.w. MB Częstochowskiej w Rębowie, kapliczka Św. Jana Nepomucena w Stawianach, kaplica p.w. Matki Boskiej Różańcowej w Gołuchowie, kaplica w Borczynie), pozostałości parku dworskiego w Żydówku, budynek stacyjny w Hajdaszku, nasyp kolejki wąskotorowej i najdłuższy w Europie drewniany most kolejowy na palach w Umianowicach).

Na terenie gminy dokonywały się ważne wydarzenia historyczne:

- Bitwa pod Kliszowem w 1702 r.
- Walki legionów Józefa Piłsudskiego nad Nidą w 1915 r.
- Walki obronne we wrześniu 1939 r. i w czasie II wojny światowej

Pamięć o tych wydarzeniach odpowiednio wyeksponowana może być atrakcją dla zainteresowanych turystów krajowych i zagranicznych.

Obszar gminy posiada, więc istotny potencjał umożliwiający wykorzystanie atrakcyjnych terenów w celu stworzenia typowych produktów turystycznych. Istotne jest zindywidualizowanie oferty skierowanej do określonych grup turystów. Zaspokojenie potrzeb turystycznych wymaga rozwiniętej infrastruktury technicznej i społecznej. Baza turystyczna w gminie Kije jest niestety uboga. Istniejące na terenie gminy zaczątki bazy turystycznej: gospodarstwo agroturystyczne w Janowie, a także obiekty zabytkowe pozwalają inicjować przygotowanie ofert turystycznych dla różnorodnych odbiorców. Tendencje wskazują, że w turystyce odchodzi się od modelu polegającego na zwiedzaniu zabytków na rzecz udziału turystów w lokalnych imprezach. W związku z tym wydaje się celowe promowanie lokalnych imprez kulturalno-rozrywkowych nawiązujących do specyfiki gminy.

Ważnym przedsięwzięciem w tym kierunku jest przystąpienie Gminy Kije do Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Pińczowskiej. Realizacja założeń „Programu rozwoju turystyki w powiecie pińczowskim w latach 2007-2013” w zakresie wspierania lokalnych działań służących wykreowaniu markowego lokalnego produktu turystycznego powinna przyznać gminnej turystyce należyte miejsce w działaniach władz samorządowych i instytucji wspierających.

Podstawowe walory turystyczne obszaru gminy stanowią:

- położenie geograficzne – w tym zwłaszcza komunikacyjne - jest walorem o znaczeniu krajowym i powinno stać się podstawą rozwoju turystyki,
- walory przyrodnicze związane są z doliną rzeki Nida, urozmaiconą rzeźbą terenu oraz różnorodnością krajobrazową. Tereny gminy nadają się do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, konnej czy samochodowej.
- walory kulturowe takie jak: przeszłość historyczna i związane z nią obiekty kultury materialnej, zabytkowe układy urbanistyczne, obiekty sakralne i nekropolie.

2.5. Zagospodarowanie przestrzenne

2.5.1 Dokumenty planistyczne polityki przestrzennej gminy

Charakter długofalowego planowania gospodarczego i inwestycyjnego gminy kształtuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Studium określa kierunki i zasady gospodarki przestrzennej i obejmuje cały obszar gminy, podczas gdy miejscowy plan może być sporządzony również dla części obszaru gminy. Plany zagospodarowania przedstawiają dążenie do ochrony interesów obywateli, natomiast studium uwarunkowań określa politykę przestrzenną z określeniem strategicznych jej celów. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. Podstawą działań polityki przestrzennej gminy jest tworzenia ładu przestrzennego za sprawą sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny dotyczyć:

- obszarów, w których występuje potrzeba rezerwowania terenów pod inwestycje publiczne jak drogi, uzbrojenie, usługi publiczne, przestrzenie publiczne określone w Studium,
- obszarów cennych ze względu na uwarunkowania przyrodnicze lub kulturowe,
- obszarów gdzie istnieje potrzeba, poprzez prawo miejscowe określenie zasad realizacji gospodarowania przestrzennego,
- obszarów wymagających przekształceń, uporządkowania lub humanizacji przestrzeni wiejskiej.

W gminie Kije Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostało uchwalone Uchwałą Rady Gminy Nr III/20/02 z dnia 30 grudnia 2002 roku, natomiast miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Rada Gminy Kije uchwaliła 16 lipca 2004 r. (Uchwała Nr XIV/123/04).

Plan ustala:

1. przeznaczenie terenów dla różnych funkcji lub o różnych zasadach zagospodarowania,
2. warunki i zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu,
3. zasady obsługi w zakresie komunikacji,
4. zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej,
5. granice i zasady zagospodarowania terenów i obiektów podlegających ochronie.

2.5.2 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego na obszarze gminy wynikają ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego, oraz z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych.

Gospodarowanie przestrzenne powinno być zgodne z zasadą ekorozwoju tzn. zapewniać stały rozwój gospodarczy bez nadmiernej i nieuzasadnionej degradacji walorów i zasobów środowiska.

W odniesieniu do gminy Kije powyższa zasada posiada swoje uzasadnienia, gdyż gmina obejmuje ekosystemy lądowe i wodne o zróżnicowanych walorach przyrodniczo – krajobrazowych i funkcjach ekologicznych. Stanowią one ważne ogniwo w tworzeniu systemów obszarów chronionych o regionalnym i międzynarodowym znaczeniu. Cała powierzchnia gminy objęta jest ochroną w ramach Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych.

Za podstawowe cele polityki ekologicznej zapewniającej rozwój przestrzenny gminy zgodnie z zasadami ekorozwoju należy uznać:

- maksymalną ochronę gruntów ornych stanowiących bazę produkcji żywności,
- wprowadzanie na gruntach o obniżonych walorach użytkowych uzupełniających dolesień,
- ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- realizację kompleksowych zabiegów przeciwozyjnych,
- ochronę wód podziemnych i powierzchniowych przed zanieczyszczeniami,
- ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i hałasem.

2.5.3 Infrastruktura techniczna

2.5.3.1 System transportowy

Gmina Kije położona jest w obszarze regionalnego korytarza transportowego łączącego Jędrzejów z Sandomierzem. Najbliższymi węzłami komunikacyjnymi są:

- Kielce (krajowy) - położony w odległości 30 km na północ,
- Jędrzejów (międzyregionalny) - zlokalizowany w odległości ok. 21 km na zachód,
- Chmielnik (subregionalny) – 10 km na wschód.

Drogowy układ transportowy tworzy głównie droga krajowa nr 78 – granica państwa – Gliwice – Zawiercie – Jędrzejów – Chmielnik i droga wojewódzka nr 766 – Morawica – Węchadłów.

Pozostałą część układu stanowią drogi powiatowe i gminne. Rozprowadzają one ruch do ważniejszych miejscowości i sołectw. Ich sieć jest nieregularna i dostosowana do rzeźby terenu i rozproszonej zabudowy.

Drogi powiatowe - łącznie 57,46 km w tym:

- droga nr 0003T Piotrkowice-Grabowiec-Włoszczowice – 2,78 km
- droga nr 0008T Włoszczowice-Gołuchów-Stawiany – 7,02 km
- droga nr 0009T Gołuchów-Żydówek-Wola Żydowska-Samostrzałów-Sędziejowice-Śladków Duży – 6,10 km
- droga nr 0010T Zagórze-Wierzbica-Kije – 5,06 km
- droga nr 0012T Czechów-Stawiany-Lipnik-Kije – 8,53 km
- droga nr 0013T Stawiany-Gartatowice-Chruścice – 2,6 km
- droga nr 0014T Czechów-Janów-Gartatowice – 3,67 km
- droga nr 0015t Podłęże-Janów – 1,1 km
- droga nr 0016T Umianowice-Górka Umianowska – 3,0 km
- droga nr 0143T Borczyn-Rębów – 2,7 km
- droga nr 0155T Brzegi-Sobków-Włoszczowice – 1,0 km
- droga nr 0157T Chomentów-Korytnica-Kliszów-Kije – 6,1 km
- droga nr 0144T Stawiany-Samostrzałów – 2,5 km
- droga nr 0011T Wierzbica-Górki-Wymysłów-Żydówek – 5,3 km

Drogi gminne obsługują lokalne połączenia. Są to niekiedy jedyne możliwości dojazdu i wyjazdu z miejscowości. Wyposażone są w nawierzchnie o zróżnicowanym standardzie, z przewagą nawierzchni niebitumicznych.

Drogi gminne – to łącznie 30,65 km.

droga nr 1531001	Holendry-Gołuchów – 3,4 km
droga nr 1531002	Umianowice-Skowronno – 1,6 km
droga nr 1531003	Kliszów-Hajdaszek – 4,75 km
droga nr 1531004	Kokot -droga krajowa Jędrzejów-Kije - do drogi gm.1531003 – 1,75 km
droga nr 1531006	Umianowice-Podłęże – 2,1 km
droga nr 1531007	Włoszczowice-Wierzbica – 3,85 km

Z powodu małych obciążeń ruchem dróg lokalnych nie występuje problem przepustowości, a raczej uciążliwości komunikacyjnych wynikających ze złego stanu nawierzchni (hałas, spaliny oraz kurz z nawierzchni gruntowych), które dotyczą zarówno uczestników ruchu jak i mieszkańców przyległej zabudowy.

Przez teren gminy przebiegają linie kolejowe:

- szerokotorowa Hrubieszów – Sławków (LHS)
- normalnotorowa Kielce – Włoszczowice – Busko Zdrój,
- normalnotorowa Kielce – Włoszczowice – Połaniec,
- wąskotorowa Jędrzejów – Pińczów – Stawiany.

Linia Kielce – Busko Zdrój ma charakter lokalny, nie odgrywając obecnie większego znaczenia w przewozie towarów masowych. Obsługuje głównie wywóz gipsów z zakładów gipsowych Lafarge Gips.

Przewozy kolejowe są skutecznie zastępowane przez transport samochodowy, bardziej elastyczny i konkurencyjny w rachunku kosztów.

Linia szerokotorowa Hrubieszów – Sławków – Huta Katowice jest linią tranzytową. Jest to jednotorowa linia kolejowa o długości w Polsce 394,65 km, przebiegająca przez tereny południowo - wschodniej Polski od granicy z Ukrainą od Hrubieszowa do Sławkowa w Zagłębiu Dąbrowskim. Linia posiada tor o szerokości 1520 mm (rozstaw toru zgodny ze stosowanym w Rosji i państwach byłego ZSRR) . Linia nie jest zelektryfikowana. Na terenie

gminy, w Gołuchowie funkcjonuje stacja LHS wyposażona w terminal przeładunkowy przystosowany do przeładunku gazów płynnych, halę przeładunkową do odprawy ładunków w wagonach krytych i otwartych oraz plac ładunkowy do rozładunku towarów masowych.

Wąskotorowa linia Świętokrzyskiej Kolejki Dojazdowej, zwanej także „Ciuchcią - Expres Ponidzie” kursuje tylko w okresie letnim od 1998 roku. Trasa jej biegnie z Jędrzejowa, poprzez Jasionną, Motkowice, Umianowice do Pińczowa, z odgałęzieniem trasy do Hajdaszka (i dalej Stawian Pińczowskich).

Cały obszar, przez który jedzie Ciuchcia, znajduje się na terenie zespołu parków Krajobrazowych Ponidzia. Kolej stanowi atrakcję turystyczną.

W warunkach gminy Kije źródłem transportu ludzi i towarów pozostaje transport drogowy.

2.5.3.2 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Podstawowym ujęciem wody dla gminy jest ujęcie głębinowe w Gołuchowie współdziałające ze studnią we wsi Górki.

Studnia w Gołuchowie ma wydajność $Q_e = 97,0 \text{ m}^3/\text{h}$, natomiast we wsi Górka studnia posiada wydajność eksploatacyjną $Q_e = 21 \text{ m}^3/\text{h}$

Istniejąca długość sieci wodociągowej wynosi 93,1 km (2007r) i pokrywa lokalne potrzeby w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną dobrej jakości. Obsługą objętych jest 1386 gospodarstw gminy. Roczne zużycie wody wynosi 120.000 m^3 . Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 46,8 km. Skanalizowane są 4 miejscowości Kije, Włoszczowice, Górki i Lipnik, w których jest 415 przyłączy. Obecnie wykonywana jest dokumentacja budowlana na skanalizowanie pozostałych 16 sołectw. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Umianowicach o przepustowości 480 m^3 na dobę.

5.3.3 Zaopatrzenie w gaz

Gmina Kije nie jest zaopatrywana w gaz z sieci przewodowej. Mieszkańcy gminy korzystają wyłącznie z gazu płynnego propan – butan.

W 1994 roku został opracowany Program Gazyfikacji Miasta i Gminy Chmielnik oraz Gminy Kije. Program przewiduje zasilenie w gaz sołectw gminy Kije systemem gazociągów średnioprężnych wyprowadzonych ze stacji redukcyjno – pomiarowej w Chmielniku. Ilość odbiorców gazu w gminie Kije oszacowano na ok. 1590 osób, a roczny pobór gazu na wynieść ok. $9847 \text{ tys. Nm}^3/\text{rok}$. Całość obszaru objętego koncepcją gazyfikacji przewidziana jest do etapowej realizacji, począwszy od sołectw bezpośrednio sąsiadujących z gminą Chmielnik.

Powstanie sieci gazowej stworzy możliwości wykorzystania gazu w systemie zaopatrzenia w ciepło, zwłaszcza na terenach, gdzie zabudowa scentralizowanych źródeł ciepła jest nieopłacalna.

2.5.3.4 Ciepłownictwo

W gminie brak jest scentralizowanego systemu zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Do dostarczania ciepła budynków użyteczności publicznej, instytucji i zakładów stosuje się lokalne kotłownie w większości na paliwa stałe lub olej opałowy.

W gospodarstwach indywidualnych do ogrzewania pomieszczeń stosuje się tradycyjne urządzenia: piece ceramiczne lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnych kotłowni na paliwa stałe, a w nielicznych przypadkach na paliwo płynne i gazowe (olej opałowy i gaz propan – butan). Aktualnie nie występuje potrzeba stosowania scentralizowanych systemów ciepłowniczych. Będzie ona występować w przypadku realizacji budownictwa wielorodzinnego.

2.5.3.5 Energia elektryczna

Teren gminy obsługiwany jest przez Zakład Energetyczny w Busku – Zdroju. Przez teren gminy, na kierunku wschód – zachód przechodzi napowietrzna linia wysokiego napięcia 400 KV Połaniec – stacja systemowa Kielce, stanowiąca element krajowego systemu energetycznego.

Przez zachodnią część gminy przechodzi napowietrzna linia 110 KV wyprowadzona z GPZ „Pińczów” zasilająca jednostronnie Główny Punkt Zasilania „Kije” (o długości ok. 10 km), w którym następuje redukcja napięcia 110/15 KV. Z GPZ wyprowadzone są tory sieciowe średnich napięć za pośrednictwem których doprowadzona jest energia do 51 stacji transformatorowych, redukujących napięcie 15/04 KV. Do odbiorców doprowadzana jest energia elektryczna napowietrznymi liniami energetycznymi niskiego napięcia. Do sieci energetycznej podłączone są wszystkie instytucje i gospodarstwa domowe. Parametry sieci są wystarczające w stosunku do ich potrzeb. Sieci 15KV przebiegające przez teren gminy są dobrze rozwinięte i dobrze wyposażone w sieci transformatorowe, co nawet przy rozproszonej zabudowie nie wpływa na pogorszenie warunków zasilania. Inne, alternatywne źródła energii elektrycznej na terenie gminy nie występują.

2.5.3.6 Gospodarka odpadami.

Jednostką obsługującą gminę w zakresie gospodarki odpadami jest Zakład Oczyszczania Miasta „EKOM” Siedlce.

Utylizowanie odpadów bytowo-gospodarczych wytwarzanych na obszarze gminy polega na gromadzeniu ich przez instytucje i mieszkańców w pojemnikach na śmieci, które w ustalonych terminach są odbierane przez ZOM „EKOM” i wywożone na wysypisko śmieci w Chmielniku.

Na terenie miejscowości Kije usytuowanych jest 5 kontenerów KP-7 co jest ilością wystarczającą.

W pozostałych miejscowościach odpady komunalne gromadzone są w gospodarstwach domowych w pojemnikach 110 l i 240 l i odbierane przez firmę utylizującą raz w miesiącu. W gminie podpisane umowy na odbiór śmieci posiada 1113 gospodarstw. Nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów.

Odpady i związane z nimi zagrożenia stają się w ostatnich latach coraz bardziej uciążliwym problemem w dziedzinie ochrony środowiska. Zwiększająca się masa nagromadzonych odpadów zarówno przemysłowych jak i komunalnych, a także ich nielegalne lub niewłaściwe składowanie stanowią poważne zagrożenie dla ludzi i środowiska. W miesiącu marcu 2008 roku w gminie zostanie uruchomiony skup surowców wtórnych, który ma przyczynić się do poprawy stanu czystości gminy.

2.5.3.7 Sieć telekomunikacyjna

Obsługą telekomunikacyjną telefonii przewodowej terenu gminy zajmuje się Region Wschodni Telekomunikacji Polskiej z siedzibą w Krakowie. Abonenci kablowi z terenu gminy (ok. 600 osób) obsługiwani są z cyfrowej centrali automatycznej typu ALCATEL S-12 w Kijach podłączonej linią światłowodową z centralą nadrzędną w Pińczowie. Istniejący układ telekomunikacyjny zapewnia dostęp do telefonu wszystkim mieszkańcom gminy.

Zauważalny jest rozwój na przestrzeni ostatnich lat sieci telefonii komórkowej operatorów ERA, PLUS i ORANGE. Na terenie gminy jest 1 stacja bazowa telefonii komórkowej z zainstalizowanymi antenami przekaźnikowymi.

Na terenie gminy funkcjonuje również sieć telekomunikacyjna Netia.

Blisko 25% abonentów posiada kablowy dostęp szerokopasmowy do sieci internetowej. Pracownie komputerowe z dostępem do Internetu posiadają wszystkie szkoły podstawowe, gimnazjum biblioteki i świetlice.

2.5.4 Wielkość i stan nieruchomości w gminie

Gmina jest właścicielem ponad 300 działek o łącznej powierzchni ok.155 ha. Mieniem komunalnym (budynkami i budowlami) zarządzają w dużej mierze jednostki organizacyjne Gminy. Zasoby komunalne służą zaspokajaniu potrzeb wspólnoty gminnej i gromadzone są na cele rozwojowe gminy. Stosunki własnościowe na terenie gminy przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela Nr 1 Stosunki własnościowe na terenie gminy Kije

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
Indywidualne gospodarstwa rolne	7058
Państwowe Gospodarstwo Leśne	1026
Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	603
Grunty komunalne	25
Skarb Państwa	9
Kościóły i związki wyznaniowe	7

Źródło: Dane UG Kije

Sektor indywidualnych gospodarstw rolnych jest głównym dysponentem ziemi na terenie gminy. Obejmuje on ponad 71,0% ogólnej powierzchni gminy. Pozostali właściciele gruntów to:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
- Skarb Państwa
- Grunty komunalne
- Kościóły i związki wyznaniowe

Strukturę rozdysponowania gruntów w gminie prezentuje tabela nr 2

Tabela Nr 2 Struktura gruntów w gminie Kije

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
Grunty zabudowane i zurbanizowane	441
Grunty leśne	1710
Użytki rolne	7397
Nieużytki	277
Grunty pod wodami	33
Tereny różne	13

Źródło: Dane UG Kije

Jak wynika z tabeli Nr 2 gmina w zdecydowanej mierze posiada grunty rolne (74, 5% ogólnej powierzchni). Ich areał w ciągu ostatnich pięciu lat zwiększył się o 471 ha. Znaczne są również zasoby gruntów leśnych (17%)

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 4, 5% powierzchni gminy

Na terenie gminy znajduje się 1584 mieszkań, których łączna powierzchnia użytkowa wynosi 123 tys. m².

Analiza przeznaczenia terenów pod zabudowę w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego gminy dowodzi, że na terenie gminy Kije znajdują się niewykorzystane rezerwy terenowe pod budownictwo, głównie pod zabudowę zagrodową jednorodzinną.

2.5.5 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Obszar gminy kwalifikowany jest, jako teren o średnim stopniu nasycenia zabytkami nieruchomymi w województwie świętokrzyskim. Ma to pośrednio wpływ na mniejszą konkurencyjność i atrakcyjność kulturową gminy.

Występują na nim obiekty, które ze względu na swą wartość historyczną stanowią wartość zabytkową. Obiekty te są wpisane do rejestru zabytków jak i ujęte w ewidencji

Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach oraz podlegają prawnej ochronie konserwatorskiej.

Obiekty te znajdują się w następujących miejscowościach:

1. Zespół Kościoła Parafialnego p.w. ŚŚ Piotra i Pawła w Kijach, w którym występują:
  - kościół murowany z 2 poł. XII, dobud. nawy 1 poł. XVII, odrestaurowany w 1702 r. i 1755 r., dobudowana kaplica 1773 r. i 1776 r., Nr rej. zabytków 366,
  - dzwonnica – murowana., 1786 r., Nr rej. zabytków 366,
  - kostnica, murowana, 1 poł. XIX w.,
  - ogrodzenie z bramkami, mur., 1766 r., Nr rej. zabytków 366,
  - plebania, murowana, ok. 1930 r.
2. Rębów:
  - Kaplica p.w. MB Częstochowskiej mur., ok. 1800, remont ok.1980 r.
3. Stawiany:
  - Kapliczka św. Jana Nepomucena. mur., XIX w.
  - Linia Kolejowa Jędrzejowskiej Kolei Dojazdowej, Nr rej. zabytków 1185/1 i 3
4. Umianowice
  - Budynek stacyjny, drewniany z 1952 r., wieża wodociągowa JKD z 1972 r., Nr rej. zabytków 1185/5,
5. WOLA ŻYDOWSKA
  - Stodoła w zagrodzie nr 19, drewniana. 1880 r.
6. ŻYDÓWEK
  - pozostałości parku dworskiego, XIX w

2.6 Podmioty gospodarcze w gminie

Gmina Kije zalicza się do gmin o charakterze typowo rolniczych, gdzie głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest praca we własnych gospodarstwach rolnych. W rodzinnym przemyśle, handlu i usługach zatrudnienie znajduje mały procent mieszkańców.

Pomimo rolniczego charakteru, rolnictwo nie jest również dominującą dziedziną gospodarki. Ze względu na strefy ochrony przyrody oraz co się z tym wiąże ograniczenia rozwojowe – w gminie nie ma przemysłu ciężkiego.

Na terenie gminy w 2006 r. zarejestrowanych było 187 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 10 w sektorze publicznym i 177 w sektorze prywatnym. Sektor publiczny stanowi zaledwie 5,3% a sektor prywatny stanowi prawie 94,7% ogółu podmiotów

gospodarczych w gminie. Wśród form prowadzenia działalności gospodarczej najliczniejszą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 150 firm – 80% ogółu, następnie organizacje społeczne – 11 firm (5,8%), spółki cywilne – 6 firm (3,2%) oraz spółki handlowe – 3 firmy (1,6%).

Największą dynamikę rozwojową w gospodarce gminy wykazuje sektor handlu obejmujący drobne rodzinne firmy handlowe i usługowe. Poniższa tabela i wykres ukazują podmioty gospodarcze w gminie Kije według sekcji PKD w 2006 roku.

Tabela Nr 3 Podmioty gospodarcze w gminie Kije według PKD (stan na 31.12.2006 r.)

	Ogółem	Rolnictwo i leśnictwo	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel	Hotele i restauracje	Transport,	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości
Podmioty gospodarcze	187	6	27	23	65	3	17	5	9
W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	150	-	24	21	63	3	17	5	5

Źródło: Dane UG Kije i Rocznik Województwa Świętokrzyskiego 2007 r.

Rozwój sektora handlu jest zasługą utrzymującej się na wysokim poziomie liczbie sklepów spożywczo-przemysłowych, znajdujących się w większości sołectw. Uzupełniany jest handlem obwoźnym docierającym do mniejszych sołectw.

Znaczna część osób zatrudniona w administracji gminnej, oświacie, usługach bankowo pocztowych.

W ślad za ilością i różnorodnością działań gospodarczych podejmowanych na terenie gminy wykształtowała się pewna grupa podmiotów gospodarczych, odgrywająca znaczącą pozycję nie tylko na rynku lokalnym, lecz także regionalnym. Do nich należy zaliczyć m.in:

1. PMP „PREFABRYKATY” – Mariusz Piątek, Hajdaszek – produkcja betonowych wyrobów budowlanych, sprzedaż materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego, usługi transportowe,
2. ZPUH „REMAR” – Andrzej Chrobot, Czechów – produkcja konstrukcji metalowych, działalność usługowa w zakresie napraw i konserwacji maszyn.
3. PPH „ROLEX” – Tomasz Gałęziowski działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn rolniczych i leśnych, produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej.
4. Zakład Piekarniczo – Cukierniczy Teresa Wójcik, Kije
5. ZPHU DREWMET – Wierzbica – produkcja wyrobów tartacznych.

Problemy natury gospodarczej dotyczące gminy Kije to:

1. Przewaga przedsiębiorstw handlowych świadczących tradycyjne usługi.
2. Brak oferty inwestycyjnej spełniającej oczekiwania inwestorów.
3. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna utrudniająca rozwój turystyki mimo atrakcyjności gminy i okolic. Brak obiektów wypoczynku sobotnio niedzielного.
4. Brak wiedzy o nowoczesnych metodach gospodarowania.

W gminie są jednak potencjalne możliwości wzrostu gospodarczego. Stwarzają je perspektywy budowy w Obicach (gmina Morawica) i Grobowcu (gmina Chmielnik) portu lotniczego, plany wykorzystania infrastruktury kolejowej LHS dla organizacji centrum logistycznego, zagospodarowanie złóż kopalin mineralnych (wapieni). Powinny więc nastąpić zmiany w zapisach Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kije, aby umożliwić inwestorom działania przyczyniające się do realizacji powyższych przedsięwzięć.

Następująca w ostatnich latach szybka poprawa gminnej infrastruktury technicznej, przystąpienie gminy do Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, otwiera możliwości rozwoju mieszkalnictwa w gminie.

Na bazie tych atutów istnieje możliwość rozwoju usług, rzemiosła, przemysłu, turystyki, co może przynieść poprawę warunków materialnych ludności. Mając na uwadze przewidywany wzrost potencjału gospodarczego gminy, konieczne jest zachowanie konkurencyjności gminy w stosunku do innych podobnych ośrodków, przyciąganie nowych inwestorów celem niedopuszczenia do wzrostu poziomu bezrobocia i stagnacji gospodarczej.

Do najpilniejszych zadań samorządu w sferze rynkowej jest aktywizacja gospodarcza prowadząca do zwiększenia liczby miejsc pracy. Rozwój przedsiębiorczości jest stymulowany poprzez następujące działania:

- 1) uzbrajanie terenów pod inwestycje,
- 2) przygotowywanie ofert inwestycyjnych,
- 3) tworzenie instytucji okołobiznesowych (fundusze pożyczkowe, centra wspierania biznesu),
- 4) stworzenie systemu szkolnictwa dla dorosłych (poprawa posiadanych lub uzyskanie nowych kwalifikacji zawodowych).

2.7. Rolnictwo

W gminie dominuje przestrzeń rolnicza. Gmina Kije – podobnie jak cały powiat pińczowski - posiada typowy charakter rolniczy. Obszar użytków rolnych wynosi 81% ogólnej powierzchni gminy. W gminie jest 1671 gospodarstw rolnych.

Dominującym w strukturze władania ziemią, jest sektor indywidualny. Zagospodarowuje on ponad 71,0% ogólnej powierzchni gminy.

Zdecydowany wpływ na strukturę gminnego rolnictwa ma wielkość gospodarstwa.

Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi ok. 4,8 ha. Gospodarstwa duże (jak na warunki województwa świętokrzyskiego) liczące powyżej 10 ha stanowią 5,7% ogólnej liczby gospodarstw. Szczegółową strukturę wielkości gospodarstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 4 Wielkość gospodarstw rolnych w gminie

Wielkość gospodarstwa	Ilość gospodarstw
Od 1 do 2 ha	624
Od 2 do 5 ha	627
Od 5 do 10 ha	324
Powyżej 10 ha	96

Źródło: Dane UG Kije

Najwięcej użytków rolnych jest w sołectwach Włoszczowice, Umianowice, Stawiany, natomiast w sołectwach Wymysłów, Hajdaszek i Janów powierzchnia użytków rolnych jest najmniejsza.

Duże rozdrobnienie gospodarstw wpływa na nienowoczesny na ogół charakter produkcji rolnej. Zdecydowana większość gospodarstw indywidualnych posiada niewyspecjalizowany - drobnotowarowy kierunek produkcji rolniczej, którego filarem jest uprawa zbóż oraz chów trzody chlewnej, bydła mięsnego i mlecznego. Kierunkiem uzupełniającym jest drobiarstwo.

Struktura taka jest kompromisem lokalnych warunków przyrodniczo-glebowych oraz możliwości zbytu i opłacalności produkcji poszczególnych artykułów rolnych.

Na wielkość i poziom produkcji rolnej duży wpływ wywiera jakość gleb. Na terenie gminy występują następujące typy gleb:

- pseudobielicowe* – powstałe na podłożu piasków słabogliniastych, lodowcowych i wodnych. Charakteryzują się dużą przepuszczalnością, małym poziomem próchnicznym i małą zdolnością magazynowania wody. Gleby te występują w sołectwach Gołuchów, Górki, Hajdaszek, Kije, Kliszów, Kokot, Rębów, Umianowice i Włoszczowice,
- brunatne* – powstałe na piaskach o gliniastym i wapnistym podłożu. Posiadają dużą przepuszczalność oraz małe: ilość próchnicy oraz zdolność magazynowania wody. Gleby te występują płatami w sołectwach: Borczyn, Czechów, Gartatowice, Gołuchów, Górki, Hajdaszek, Janów, Kije, Kliszów, Kokot, Lipnik, Rębów, Umianowice, Wierzbica, Włoszczowice, Wola Żydowska i Wymysłów,
- czarne ziemie* – tzn. czarne ziemie właściwe i zdegradowane. Pierwsze posiadają głęboki poziom próchniczny (stąd ich barwa). Powstawały na piaskach słabo gliniastych, glinach, iłach i pyłach wodnego pochodzenia. Dobrze magazynują wodę. Występują w sołectwach: Gartatowice, Kije, Kokot, Lipnik, Samostrzałów i Umianowice,
- rędziny* – o niewykształconym profilu, tzw. rędziny brunatne, wytworzone ze zwietrzelin skał wapiennych i marglistych, zalegające głównie na stokach
- lekkie mady* – darniowo-brunatne, z fragmentarycznym występowaniem gleb torfowych. Znajdują się w sołectwach Hajdaszek, Kliszów, Umianowice (głównie w obrębie doliny Nidy).
- gleby torfowe* – wykształcone w wyniku procesów torfotwórczych, w warunkach podmokłych. Zajęte są przez użytki zielone.

Najlepsze bonitacyjnie gleby (klasy I – III b) występują w sołectwach Gartatowice, Kije, Kokot, Lipnik, Samostrzałów, Umianowice i Włoszczowice.

Istniejąca struktura przestrzenna i walory przyrodnicze gminy (objęcie całego obszaru prawną ochroną przyrody), brak zanieczyszczeń powietrza i gleb metalami ciężkimi, a także bliskość dużych rynków zbytu wpływają na możliwości rozwoju na terenie gminy rolnictwa ekologicznego w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Zakłada się, że gospodarstwa ekologiczne powstawać będą przede wszystkim przy gospodarstwach oferujących usługi agroturystyczne.

Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

Obecnie najpoważniejszym zagadnieniem dla rolników jest organizacja zbytu i przetwórstwa, ze względu na fakt, iż gmina ma charakter typowo surowcowy. Rozwiązaniem tej niekorzystnej sytuacji jest konieczność współdziałania właścicieli gospodarstw rolnych w ramach grup producenckich. Powstanie Stowarzyszenia Producentów Ekologicznych EKONIDA jest właściwym przykładem takiego działania. Zapewni to podwyższenie, jakości produkcji rolnej, stałe określone dostawy surowca i w konsekwencji podniesienie opłacalności produkcji. Wskazuje też na konieczność stworzenia na terenie gminy warunków do rozwoju drobnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o lokalny rynek surowcowy.

W najbliższych latach coraz silniej działalność przestrzenną w rolnictwie określać będzie polityka rolna Unii Europejskiej oraz programy pomocowe wspierające modernizację i dostosowanie sektora rolnego do standardów europejskich. W sektorze tym środki pomocowe wspomagać będą wzrost skali i poprawę, jakości produkcji, rozwój infrastruktury rynkowej, oraz wprowadzenie postępu rolniczego i nowych technologii.

W warunkach gminy fundusze te mogą być ukierunkowane na następujące przedsięwzięcia:

- poprawę struktury obszarowej gospodarstw (obejmującą zwiększenie obrotu ziemią, scalenia i wymiany gruntów),
- modernizację gospodarstw rolniczych (kredytowanie inwestycji służących poprawie jakości produkcji, usługi doradcze i finansowe),
- wzmocnienie pozycji rolników na rynku żywnościowym (wsparcie grup producenckich, informacja rynkowa, promocja i marketing artykułów rolnych, odbudowa spółdzielczości wiejskiej),
- wdrażanie postępu biologicznego.

Równolegle w ramach programów pomocowych dofinansowywane mogą być inwestycje służące poprawie warunków życia i pracy ludności wiejskiej w tym między innymi:

- rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z preferencją dla inwestycji proekologicznych i służących poprawie stanu oświaty,
- tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy oraz przyciągnięciu kapitału inwestycyjnego,
- wprowadzanie proekologicznych metod produkcji,
- ochrona i promocja folkloru oraz twórczości ludowej.

Zadania z zakresu odnowy wsi nie są wyłącznie powiązane z funduszami unijnymi. Wszelkie krajowe fundusze pozabudżetowe np. w ramach Kontraktu wojewódzkiego, pieniądze z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wiele innych są tutaj możliwe do wykorzystania i pożądane.

2.8. Leśnictwo

Gmina Kije odznacza się niskim stopniem lesistości. Lasy gminy zajmują zaledwie 17,4% jej powierzchni (1743 ha), co jest jedną z niższych lesistości w województwie świętokrzyskim, gdzie średnia lesistość wynosi 27,7%. Z tej powierzchni – 58,6% zajmują lasy państwowe (1022,9 ha) a 39,6 % to lasy prywatne.

Przeważającymi typami siedliskowymi na obszarze lasów są bór mieszany. Dominujące gatunki drzew to: sosna, dąb, grab, brzoza, modrzew, osika, olsza. Występują także domieszki lipy, buka i klonu. W podszyciu oprócz popularnych roślin występuje lilia złotogłów i wawrzynek wilcze łyczo. W miejscach trudnych do zagospodarowania w okolicy Umianowic, gdzie rzeka Nida intensywnie meandruje występuje łęgowy typ lasu. Jest to rodzaj łągu wierzbowo- topolowego oraz jesionowo- olchowego,

Lasy państwowe gminy pełnią funkcje gospodarcze i ochronne.

Lasy niebędące własnością Skarbu Państwa występują w większości sołectw w mniejszych lub większych kompleksach (ich ogólna powierzchnia wynosi 838 ha). Pełnią one wyłącznie funkcje gospodarcze. W lasach tych przeważają młode kultury sosnowe rosnące na siedliskach borów mieszanych

Największa lesistość występuje w sołectwach Włoszczowice, Hajdaszek i Gołuchów,

Natomiast najmniejsza w sołectwach Gartatowice, Janów, Lipnik, Stawiany i Żydówek.

Planuje się powiększenie zasobów leśnych gminy poprzez zalesianie gruntów nieekonomicznych rolniczo (V i VI klasa bonitacyjna), gruntów położonych wzdłuż brzegów

rzek i cieków wodnych, terenów łączących rozdrobnione kompleksy leśne oraz tereny po wyeksploatowanych kopalinach w ramach rekultywacji.

2.9. Sfera społeczna

2.9.1 Ludność Gminy.

Gminę Kije zamieszkuje 4731 osoby (stan na 31.12.2007r.), co stanowi 0,37% mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego i 11,2% mieszkańców powiatu pińczowskiego. Gęstość zaludnienia terenu gminy wynosi 46 osób na 1 km² i jest niższa od średniej w powiecie pińczowskim.

Liczbę mieszkańców gminy w latach 2000 – 2007 prezentują poniższe dane.

Tabela Nr 5 Liczba ludności Gminy Kije w latach 2000 - 2007(w układzie dynamicznym)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ludność ogółem	45	45	46	45	46	46	46	47
Kobiety	22	22	23	23	23	23	23	23
Mężczyźni	23	23	23	22	23	23	23	24

Źródło: Dane UG Kije i Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2007 r.

Od roku 2004 notuje się stały, powolny wzrost liczby ludności gminy. Na 100 mężczyzn zamieszkałych w gminie Kije w roku 2006 przypadają 103 kobiety. Kobiety stanowią 50,4% wszystkich mieszkańców gminy.

Ruch naturalny w gminie przedstawia jednak ujemny przyrost naturalny, co w kolejnych latach będzie miało wpływ na lokalną sytuację demograficzną.

Tabela nr 6 Ruch naturalny w gminie wg. stanu na dzień 31.12.2006 r.

Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny

	W liczbach bezwzględnych				Na 1000 ludności			
Gmina Kije	20	28	58	-30	4,3	6,0	12,5	-6,5
Powiat Pińczowski	239	348	535	-187	5,6	8,2	12,6	-4,4

Źródło: Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2007 r.

Na podstawie danych statystycznych oraz ogólnych tendencji demograficznych skonstruowano prognozę demograficzną dla powiatu pińczowskiego. Przyjęto w niej założenie, iż ogólną liczbę ludności w ciągu najbliższych lat kształtować będzie w większym stopniu migracja, w mniejszym zaś przyrost naturalny.¹

Tabela Nr 7. Prognoza ludności powiatu pińczowskiego w tys. osób

Lata	2010	2020	2025	2030	2040
Powiat pińczowski	40,4	39,6	38,7	37,7	36,5

Źródło: Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego 2007 r.

Zestawienie struktury mieszkańców gminy Kije według ekonomicznych grup wieku przedstawiają poniższe zestawienia.

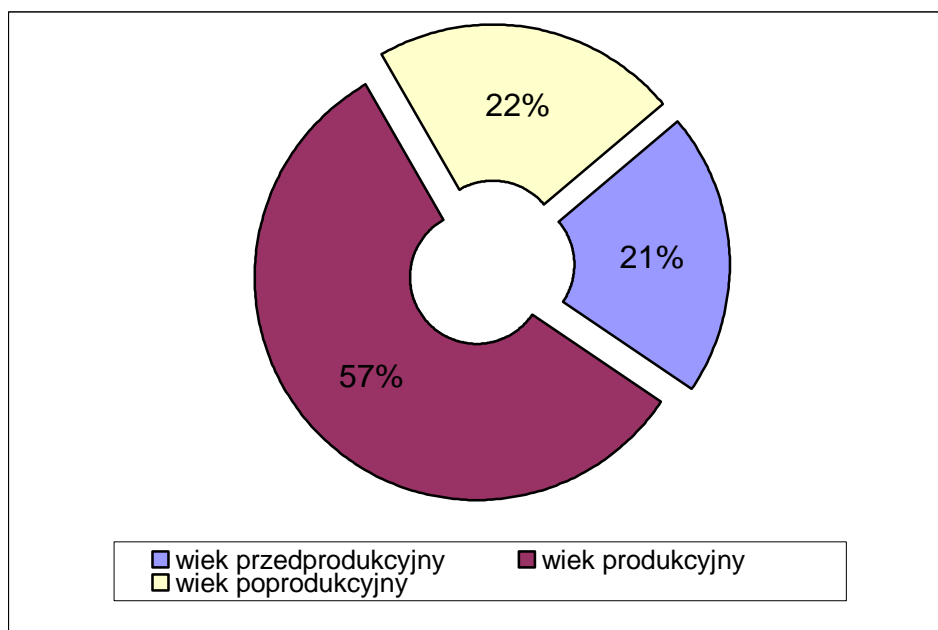
Tabela Nr 8 Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Ogółem	4731	2386	2345
Wiek przedprodukcyjny	976	485	491
Wiek produkcyjny	2706	1220	1486
W tym			
- mobilny	1679	755	924 – (18-44 lat)
- niemobilny	1027	465	562 – (45-60 lat)
Wiek poprodukcyjny	1049	681	368

Źródło: Dane UG Kije

Wykres Nr 1 Struktury mieszkańców gminy według ekonomicznych grup wieku

¹ Biuletyn Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego, III Kw. 2007 r. WUS Kielce.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kije

Najmłodszy obywatel gminy Kije, znajdujący się w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) stanowili w 2007 r. niespełna 21% ogółu ludności gminy (976 osoby). Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 57, 1% ogółu mieszkańców (2706) osób, natomiast w wieku poprodukcyjnym było 22, 1% mieszkańców (1049 osób). Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 71 osób w wieku poprodukcyjnym. Z powyższych danych wynika, że w gminie Kije należy podejmować takie działania na rzecz rozwoju, które przyczynią się do zatrzymania niekorzystnych trendów. Zwiększający się udział ludzi w wieku poprodukcyjnym oraz brak wykształconej kadry odpływającej do większych ośrodków miejskich ujemnie wpłynie na jej aktywność gospodarczą.

2.9.2 Rynek pracy na terenie gminy.

Gmina Kije należy do gmin rolniczo-usługowych. Na jej terenie przeważają małe przedsiębiorstwa handlowe i usługowe. Bliskość Kielc sprawia, że część mieszkańców gminy tam właśnie znajduje zatrudnienie. W latach 2002 – 2007 liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pińczowie zamieszkujących teren gminy wykazywała początkowo tendencję wzrostową.

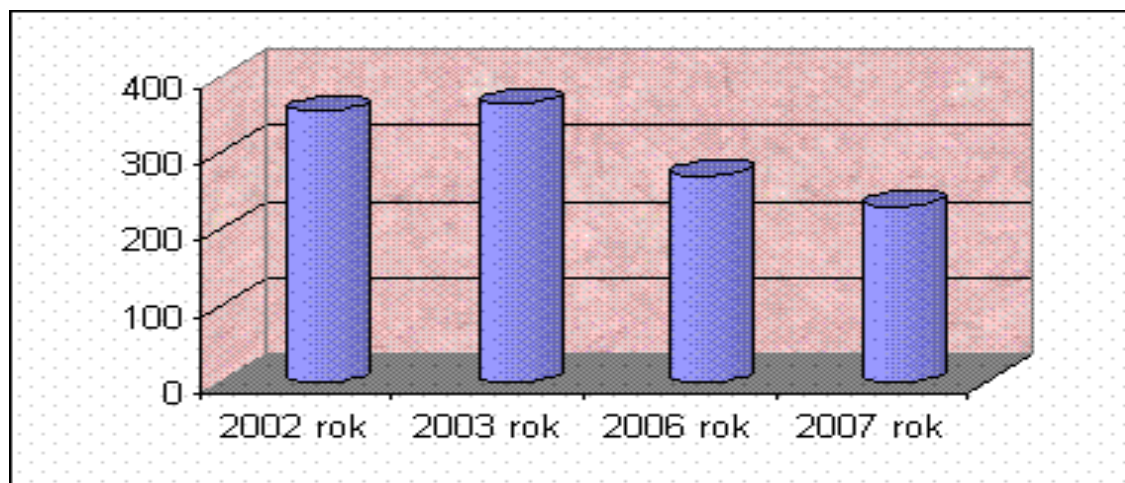
Tabela Nr 9 Osoby bezrobotne w gminie Kije w latach 2002 -2007

Liczba bezrobotnych	2002	2003	2006	2007

Ogółem, w tym:	355	364	270	230
kobiety	184	185	156	141
kobiety do ogółu w %	51,8	50,8	57,7	61,3

Źródło: Dane PUP w Pińczowie

Wykres Nr 2 Liczba osób bezrobotnych w gminie Kije w latach 2002 -2007

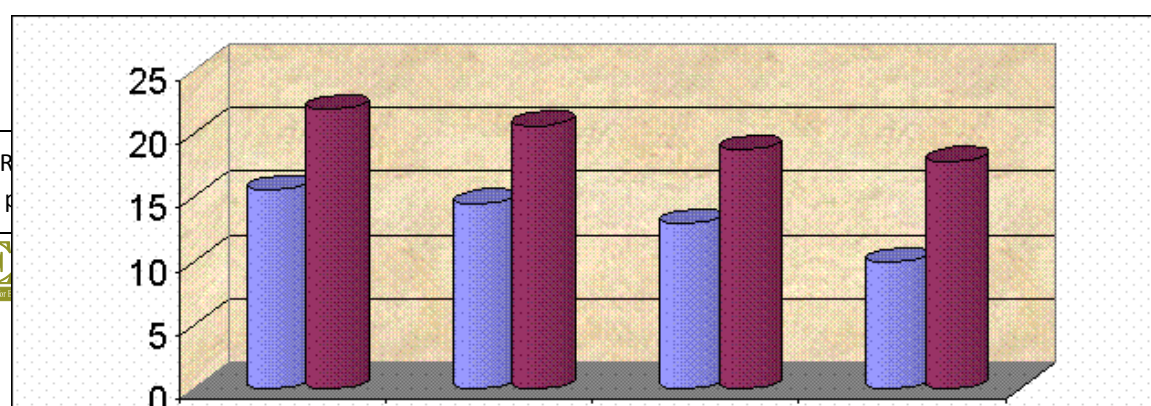
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Pińczowie

W stosunku do 2002 roku liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Kije zmniejszyła się o 125 osób.

W rankingu zawodów bezrobotnych kobiet sporządzonym na poziomie województwa świętokrzyskiego w miesiącu czerwcu 2007 roku najwyższe miejsca pod względem liczby zarejestrowanych zajmowały: sprzedawczynie, pracownicy ds. finansowych i handlowych, krawcowe, kucharki i ekonomistki².

Stopa bezrobocia dla powiatu pińczowskiego w miesiącu czerwcu 2007 roku wynosiła 9,9% i była niższa od stopy dla województwa świętokrzyskiego, która osiągnęła 15,5%

Wykres Nr 3 Stopa bezrobocia w Powiecie Pińczowskim i Województwie Świętokrzyskim w latach 2004 – 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Roczników Statystycznych Województwa Świętokrzyskiego

Bardzo niekorzystnym zjawiskiem na lokalnym rynku jest długi okres poszukiwania pracy. Bezrobotni pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy stanowili w 2007 r. 56% ogółu bezrobotnych (tj. 130 osób).

Tabela Nr 10. Bezrobotni w gminie Kije wg okresu pozostawania bez pracy

Wyszczególnienie	Lata			
	2002	2003	2006	2007
Bezrobotni z prawem do zasiłku	29	22	26	17
Bezrobotni z wieku mobilnym	298	308	197	163
Bezrobotni bez pracy ponad 12 m-cy	192	193	165	130
Absolwenci	28	31	-	-

Źródło: Dane UG Kije

Badanie popytu i podaży na rynku pracy dokonane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, na podstawie analizy danych dotyczących zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz ofert zgłoszonych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy, pozwala na sformułowanie następujących wniosków:³

- Najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród robotników przemysłowych i rzemieślników.

³ „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych województwie świętokrzyskim w I półroczu 2007 roku”, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, Kielce – wrzesień 2007

- Sprzedawcy i demonstratorzy oraz pracownicy ds. finansowych i handlowych od kilku lat zajmują pierwsze miejsca w rankingu zawodów bezrobotnych.
- Najwyższy udział długotrwale bezrobotnych odnotowano w grupie przedstawicieli władz publicznych, oraz pracowników przy pracach prostych.
- Najniższy odsetek osób poszukujących pracy powyżej 1 roku wystąpił wśród bezrobotnych specjalistów oraz techników.
- Wskaźnik długotrwałego bezrobocia wśród kobiet (41%) był wyższy od analogicznego wskaźnika dla mężczyzn (36,8%).

Do urzędów pracy trafiają głównie oferty trudne do zrealizowania, nisko opłacane, oraz takie, gdzie pracodawcy dzięki zatrudnieniu osób bezrobotnych uzyskują pomoc finansową.

Zgłoszone oferty pracy w ponad 75% dotyczyły ofert pracy subsydiowanej (głównie: staży, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, prac społecznie użytecznych) i pochodziły w większości z sektora publicznego.

Z rankingu zawodów deficytowych wynika, iż największe szanse zatrudnienia mieli bezrobotni z grup zawodowych: pracownicy obsługi biurowej, pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach, nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy oraz pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów.

Najmniejsze szanse na uzyskanie zatrudnienia posiadali przedstawiciele takich grup zawodowych jak: średni personel techniczny, personel w zakresie ochrony zdrowia, robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń, Ponadto pracodawcy nie zgłosili ofert pracy dla bezrobotnych rolników oraz rolników pracujących na własne potrzeby.

2.9.3 Warunki i jakość życia mieszkańców.

Poziom życia ludności wiejskiej odbiega znacznie od poziomu życia mieszkańców miast. Na ograniczenie możliwości korzystania z cywilizacyjnych udogodnień wpływają: wielkość osiedli wiejskich, specyfika zabudowy wsi oraz wieloletnie zaniedbania inwestycyjne. Jeszcze gorsza na terenach wiejskich jest sytuacja w zakresie infrastruktury społecznej. Mieszkańcy wsi mają trudniejszy od mieszkańców miast dostęp do placówek kulturalnych, oświaty, służby zdrowia oraz innych form aktywności społecznej i kulturalnej.

Trudna sytuacja ekonomiczna mieszkańców wsi wynikająca z braku możliwości uzyskiwania dochodów poza rolnictwem nasila powyższe zjawiska.

Warunków pracy i życia ludności wiejskiej nie będzie można poprawić bez powstrzymanie tych tendencji. Wymaga to zatrzymania spadku dochodów rodzin wiejskich, uruchomienia mechanizmów prodochodowych w rolnictwie oraz tworzenia nowych, nierolniczych miejsc pracy.

2.9.3.1 Ochrona zdrowia.

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie gminy realizowana jest przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Kijach. Ośrodek obsługiwany jest przez 4 lekarzy. GOZ udostępnia także pomieszczenie dla lekarza stomatologa posiadającego umowę z NFZ. W 2007 roku w Gminnym Ośrodku zdrowia wykonano 15 tys. usług medycznych.

W zakresie stacjonarnej opieki zdrowotnej gmina objęta jest opieką zdrowotną przez Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej - Szpital Rejonowy w Pińczowie, dysponujący oddziałami szpitalnymi o specjalnościach: wewnętrzny, chirurgia ogólna, intensywne terapia, położniczo – ginekologiczny, neonatologiczny.

Od 1 września 2006 roku w Gminie Kije działa Samorządowa Pracownia Rehabilitacyjna wraz z wypożyczalnią sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych. Jest to pierwsza i jedyna placówka na terenie powiatu pińczowskiego, która świadczy szeroki zakres pomocy osobom niesprawnym ruchowo, ludziom starszym oraz młodzieży, mającej problemy z prawidłową postawą. Pracownia funkcjonuje jako komórka organizacyjna Urzędu Gminy i zlokalizowana jest w nowo wybudowanym obiekcie sali sportowej.

Zakres usług medycznych w gminie uzupełniany jest przez aptekę, zlokalizowaną w Kijach.

Dostęp mieszkańców do usług medycznych nie jest zbyt utrudniony, ponieważ teren gminy jest stosunkowo mały, a przy tym miejscowości są w niedużej odległości od siebie.

9.3.2 Baza kulturalna

Baza kulturalna w gminie to Gminna Biblioteka Publiczna w Kijach wraz z filiami w Stawianach, Kliszowie i Czechowie, oraz trzy świetlice wiejskie w Gartatowicach, Stawianach i Samostrzałowie.

Świetlica i filia biblioteczna w Stawianach mieści się w budynku OSP, podobną lokalizację ma świetlica wiejska w Gartatowicach.

Zakres oczekiwań w stosunku do świetlic oraz domów kultury jest bardzo duży. Są one często jedynym miejscem publicznego forum w miejscowości, ponieważ dysponują lokalem odpowiednim do przeprowadzenia imprez.

Sieć bibliotek w gminie obejmuje Gminną Bibliotekę Publiczną w Kijach oraz filie biblioteczne Stawianach, Kliszowie i Czechowie.

Księgozbiór biblioteki łącznie z filiami wynosi ponad 23,2 tysiące woluminów. Obejmuje literaturę piękną dla młodzieży i dorosłych, literaturę popularnonaukową. W bibliotece gromadzi się także publikacje regionalne poświęcone historii regionu i osób z nim związanych. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i pracę kulturalno-oświatową z dziećmi i czytelnikiem dorosłym organizując prelekcję, wystawy, konkursy. Z zasobów bibliotecznych w 2006 roku korzystało 636 czytelników, którzy wypożyczyli 8,1 tys. książek. W bibliotece w Kijach znajduje się również czytelnia z 16 miejscami do czytania i stanowiskami komputerowymi z dostępem do sieci Internet.

2.9.3.3 Sport

Gminny Klub Sportowy w obecnej formie działa od 2003 roku. W początkowym okresie działalność klubu skupiała się głównie wokół piłki nożnej. Ze środków otrzymanych z Polskiej Konfederacji Rozwoju Sportu wyremontowano kilka boisk sportowych. W ramach Gminnej Ligi Piłki Nożnej toczony są rozgrywki, w których bierze udział od 6 do 8 drużyn z terenu gminy. Rozgrywki toczą się w dwóch rundach: jesień - wiosna. Zwycięzca zmagania ligowych reprezentuje gminę w rozgrywkach Ligi Powiatowej. Oprócz rozgrywek ligowych organizowane są turnieje:

- Turniej Młodych Talentów
- Turniej Powitania Lata
- Wakacyjny Turniej Piłkarski
- Turniej o Puchar Wójta Gminy Kije
- Turniej Czterech Gmin

Piłka nożna to nie jedyna dyscyplina klubowej działalności. Organizowane są także rozgrywki w tenisie stołowym. Każdego roku, dnia 11 listopada organizowany jest również Turniej Szachowy, który cieszy się stałym zainteresowaniem sympatyków tej dyscypliny sportu. W związku z wybudowaniem nowej sali sportowej przy szkole w Kijach, powstały i

realizowane są nowe możliwości na poszerzenie zakresu działalności klubowej o rozgrywki piłki siatkowej, koszykowej czy halowej piłki nożnej.

We Włoszczowicach działa Uczniowski Ludowy Klub Sportowy, którego zawodnicy trenują łuczniczo.

2.9.3.4 Bezpieczeństwo publiczne

Jednym z ustawowych zadań realizowanych przez samorząd gminny jest zapewnienie stanu bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ochrony życia i mienia mieszkańców Gminy.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona ludności na terenie gminy organizowana jest przez powiatowe służby bezpieczeństwa i porządku tj. Powiatową Komendę Państwowej Straży Pożarnej i Komendę Powiatową Policji w Pińczowie.

W/w jednostki są wspierane przez funkcjonariuszy Policji z Komisariatu w Kijach oraz przez 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (Kije, Włoszczowice, Umianowice, Stawiany, Gartatowice, Czechów, Samostrzałów, Rębów, Kliszów). OSP Kije włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Jednostki OSP w swoich szeregach skupiają 297 członków. Funkcjonuje również szesnastoosobowa drużyna kobieca. Wszystkie jednostki posiadają strażnice OSP, wyposażone w podstawowy sprzęt przeciwpożarowy.

Gmina Kije uważana jest za gminę bezpieczną. Według danych Komisariatu Policji w Kijach w 2007 roku w gminie odnotowano ogółem 67 przestępstw, 95 spraw skierowanych do sądu, udzielono również 132 mandaty.

W stosunku do 2005 r. i 2006 r. nastąpił spadek liczby przestępstw i wykroczeń popełnionych w gminie. Spadek ten wyniósł 37 % w stosunku do roku 2006.

Pośród przestępstw i wykroczeń dominowały:

- kradzież mienia – ogółem 4 stwierdzone przestępstwa,
- kolizje – 26 i wypadki drogowe – 8,
- kradzieże z włamaniem, których popełniono 4.

Z pozostałych głównych przestępstw i wykroczeń należy wymienić:

- zakłócenie ciszy nocnej – 5
- rozbój lub pobicie – 1
- uszkodzenie mienia – 1 przestępstwo i 7 wykroczeń

- o kradzież mienia (wykroczenie) – 18.

Inne przestępstwa i wykroczenia w gminie mają mniejsze, incydentalne znaczenie (np. wybryki chuligańskie), ale także są uciążliwe i wpływają na zmniejszanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Elementarnym warunkiem poprawy bezpieczeństwa obywateli jest skuteczne zwalczanie i ograniczanie przyczyn oraz uwarunkowań zdarzeń pozaprawnych. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w powiecie pińczowskim w 2006 roku wyniósł 89,9% (73,1% w województwie świętokrzyskim). W takich rodzajach przestępstw jak: uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu, wypadki drogowe i przestępstwa gospodarcze osiągnął on wartość 100%. Najniższa wykrywalność dotyczyła kradzieży rzeczy – 48,6% i kradzieży z włamaniem – 42,5%.

W zakresie ochrony ludności przed skutkami klęsk żywiołowych i katastrof w Urzędzie Gminy utworzony został Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego odpowiedzialny za organizację ochrony ludności i udzielania pomocy w sytuacjach zagrożenia.

2.9.4 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Grupy społeczne zagrożone marginalizacją, wykluczeniem społecznym, a tym samym najbardziej wymagające wsparcia cechuje:

- niski dochód lub brak dochodu wynikający z braku pracy,
- niskie wykształcenie oraz niska mobilność zawodowa bezrobotnych,
- złe warunki mieszkaniowe lub brak mieszkania,
- wysoka przestępczość i alkoholizm.

2.9.5 Pomoc społeczna

Duży rozmiar i zasięg problemów społecznych utrzymujący się już od kilkunastu lat, sprawia, że są one jedną z zasadniczych przyczyn i przeszkód w doprowadzeniu do harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Zmiany cywilizacyjne, społeczne, kulturowe, którym w szybkim tempie podlegamy, dezintegrują dotychczasowy system społeczny, przynosząc nie tylko korzyści, lecz także skutki niepożądane. Skutki te, to przede wszystkim, rozluźnienie a czasem wręcz zanik więzi społecznych w środowiskach ludzkich, w tym i w rodzinach, które tradycyjnie były podstawą samopomocy świadczonej na rzecz słabszych i niewydolnych.

W gminie Kije instytucją ustawowo powołaną do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej(GOPS).

Według danych Ośrodka wynika, że duża część społeczeństwa w gminie wymaga pomocy i wsparcia. Do tych grup należą przede wszystkim osoby bezrobotne, dotknięte chorobą, rodziny wielodzietne, o niskich dochodach i patologiczne. Spowodowane jest to głównie utrzymującym się na terenie gminy bezrobociem (a zwłaszcza bezrobociem ukrytym) oraz trudnościami przystosowania się do obecnej sytuacji na rynku pracy.

Problemy, z jakimi borykają się rodziny gminy Kije pokrywają się z przesłankami przyznawanej im pomocy instytucjonalnej i przedstawiają się następująco:

- Ubóstwo, bezrobocie i problem z utrzymaniem mieszkania lub jego brakiem.
Z powodu ubóstwa i bezrobocia w 2007 roku skorzystało z pomocy GOPS 340 osób. Tak duża ilość osób żyjąca w ubóstwie uzasadnia priorytetowe traktowanie przez gminę Kije tego problemu społecznego.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z tego powodu w 2007 roku GOPS udzielił pomocy 55 osobom. Bezradność należy rozumieć jako niemożność zapewnienia właściwej opieki socjalnej i wychowawczej rodziców nad małoletnimi i nieletnimi dziećmi. Jest to także niedostosowanie dorosłych przejawiające się niemożnością zagwarantowania rodzinie stabilności ekonomicznej i prawidłowych warunków rozwoju przede wszystkim dla dzieci. Rodziny te dotykane są problemami o dużym stopniu skomplikowania. Najbardziej zagrożony jest prawidłowy rozwój dzieci. Konieczne jest wspomaganie w tych rodzinach przede wszystkim tego procesu, by nie doszło do tak zwanego dziedziczenia problemów społecznych.
- Potrzeba ochrony macierzyństwa to ustawowa przesłanka pomocy, z powodu, której w 2007 roku GOPS w Kijach udzielił pomocy 6 osobom.
- 124 osoby otrzymały w wsparcie z tytułu niepełnosprawności i długotrwałej choroby.
- Dożywianie uczniów. We wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy prowadzone jest dożywianie. Pomocą GOPS objętych jest 305 uczniów.

Z zaprezentowanych danych wynika, że codzienne życie mieszkańców gminy Kije obciążone jest w sposób znaczny, licznymi problemami. Sytuacja ta zmusza osoby i rodziny do szukania niekiedy bardzo radykalnych sposobów radzenia sobie z trudną sytuacją życiową,

w tym do okresowego lub długotrwałego korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pomoc świadczona przez ośrodek na rzecz społeczeństwa gminy obejmuje:

- ✓ Pomoc finansową
- ✓ Pomoc w formie pracy socjalnej
- ✓ Pomoc w zakresie opieki nad ludźmi starymi i chorymi
- ✓ Pomoc interwencyjną

Liczba osób i rodzin zgłaszających potrzebę uzyskania różnych form pomocy z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stale rośnie.

Ogólna tendencja wydatków związanych z opieką społeczną jest jednoznacznie wzrostowa. Dotyczy to przede wszystkim obciążenia w skali budżetu. W 2008 roku z budżetu gminy na pomoc społeczną planuje się wydać kwotę 1.921 tys. zł. (18,1%).

Dbając o wielofunkcyjny rozwój gminy, chęć zachowania jej konkurencyjności, dążenie do poprawy jakości życia ludności, sfera społeczna wymusza podejmowanie komplementarnych – w stosunku do inwestycji infrastrukturalnych – działań. Służyć temu mają cele „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kije na lata 2006 - 2016”. Główny cel strategii „Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia”, jej podstawowe założenia i kierunki działania zmierzają do zapewnienia należytej pomocy osobom potrzebującym.

Gmina zamierza także aktywnie korzystać z środków Europejskiego Funduszu Społecznego m.in. na szkolenia, których celem będzie podniesienie kwalifikacji mieszkańców i wyposażenie w umiejętności, które pozwolą czerpać dochody z pozarolniczych źródeł. Będzie też promować wykorzystanie unijnych środków przez rolników.

Rozdział III Analiza SWOT potencjałów gminy Kije.

Analiza SWOT dotyczy diagnozy stanu podstawowych wielkości społeczno-ekonomicznych gminy Kije. Pozwala czytelnie zobrazować plusy i minusy badanych czynników w gminie mających wpływ na warunki życia w mieście i jego postrzeganie. Analiza SWOT określa zarówno mocne strony omawianej problematyki i wynikających z nich szans, jak i słabych stron oraz zagrożeń. Sporządzona dla potrzeb Programu Rozwoju Lokalnego analiza SWOT pozwala spojrzeć na szereg zagadnień kształtując tym twórcze myślenie.

Podczas sporządzania PRL gminy opisano najważniejsze aspekty obejmujące proces planowania rozwoju w ujęciu społecznym, ekonomicznym, ekologicznym i przestrzennym.

Analiza SWOT w przedmiocie „szans i zagrożeń” przedstawia rzeczywistość gminy wynikającą z uwarunkowań zewnętrznych w tym położenia geograficznego, jak też sytuacji makroekonomicznej i społecznej regionu.

Silne strony.

- 1) Proekologiczny charakter inwestycyjny gminy.
- 2) Realizacja Wieloletnich Planów Inwestycyjnych przyczyniająca się do znacznego uatrakcyjnienia infrastruktury komunalnej.
- 3) Zasób dostępnych terenów do zagospodarowania i pozyskiwania inwestorów.
- 4) Szlaki komunikacji drogowej i kolejowej przebiegające przez gminę.
- 5) Korzystne walory turystyczno-krajobrazowe i występujące obszary krajobrazu chronionego.
- 6) Mały stopień skażenia środowiska.
- 7) Niewielka odległość ośrodka powiatowego (Pińczów) i wojewódzkiego (Kielce).
- 8) Obszar nieskażony ekologicznie z możliwością produkcji żywności ekologicznej.
- 9) Występujące złoża kopalin mineralnych: wapienie margli, gipsów, iłów.

Szanse

- 1) Efekty realizacji projektów z funduszy unijnych oraz perspektywy pozyskiwania nowych środków pozabudżetowych celem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.
- 2) Włączenie Polski do struktur Unii Europejskiej i możliwości wzrostu transferu nowoczesnych technologii z Unii Europejskiej oraz napływu kapitału.
- 3) Poprawiający się poziom wykształcenia społeczności.
- 4) Rozwój przedsiębiorczości opartej na nieuciążliwych ekologicznie, nowoczesnych technologiach.
- 5) Zagospodarowanie złóż surowców mineralnych i uruchomienie przemysłowych zakładów przetwórczych.
- 6) Wykorzystanie infrastruktury kolejowej i drogowej dla zagospodarowania terenów gminy.
- 7) Restrukturyzacja obszarowa rodzinnych gospodarstw rolnych i przemiana struktur organizacyjnych w rolnictwie do wzorów stosowanych w UE.

- 8) Reorientacja struktury upraw i hodowli oraz rozwijanie działalności nierolniczej na terenach wiejskich.
- 9) Rozwój branży turystyczno – wypoczynkowej (z istotną rolą agroturystyki).
- 10) Rozwój przedsiębiorstw prowadzących działalność nieuciążliwą dla środowiska.
- 11) Poprawa jakości i dostępności informacji turystycznej.
- 12) Deklarowane wsparcie przedsiębiorczości przez samorząd.
- 13) Duże możliwości rozwoju sfery otoczenia biznesu.
- 14) Współpraca międzygminna i regionalna w korelowaniu zasad polityk rozwojowych.

Słabe strony

- 1) Niedoinwestowana i słabo zagospodarowana infrastruktura: rekreacyjna, kulturalna i turystyczna gminy.
- 2) Niedostatek uzbrojonych terenów pod inwestycje.
- 3) Zły stan nawierzchni dróg wewnątrz gminnych.
- 4) Pauperyzacja dochodowa społeczeństwa i postępujący niż demograficzny.
- 5) Utrzymujące się bezrobocie.
- 6) Niskie ceny produktów rolnych powodujące zubożenie wsi.
- 7) Brak przedsiębiorstw przetwórstwa rolno – spożywczego.
- 8) Nieskuteczność mechanizmów pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.
- 9) Słabe możliwości uzyskania zatrudnienia.
- 10) Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych.
- 11) Brak firm o znaczeniu ponadlokalnym.
- 12) Niedostatki lokalnego kapitału inwestycyjnego.

Zagrożenia

- 1) Migracja ludzi młodych i wykształconych.
- 2) Brak stabilności przepisów prawa w zakresie wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.
- 3) Utrzymujące się bezrobocie, zwłaszcza „ukryte” na terenach wiejskich.
- 4) Pogarszające się warunki bytowe ludności.
- 5) Powiększające się różnice w dochodach ludności.
- 6) Silna konkurencja ze strony sąsiednich ośrodków.

- 7) Małe zainteresowanie kapitału zewnętrznego regionem.
- 8) Zbyt wolny proces decentralizacji finansów publicznych i funduszy pomocowych.
- 9) Nienadążanie części społeczeństwa za zmianami w życiu społeczno gospodarczym.

Reasumując niniejszą analizę należy stwierdzić, że odpowiednie zarządzanie gminą pozwoliło pobudzić kształtowanie się postaw zadowolenia osób mieszkających w gminie Kije. Niezwykle korzystne okazały się pozyskane środki pomocowe – jako zewnętrzne źródła nieobciążające całością przedsięwzięcia – finansów budżetu gminy. Realizacja przedsięwzięć z projektów SAPARD, PHARE i ZPORR pozwoliła zabezpieczyć bezpieczeństwo ekologiczne i sanitarne gminy. Koniecznym wydają się działania władz gminy zmierzające do aktualizacji bądź zmiany gminnych dokumentów planistycznych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy) jak również Strategii Rozwoju Gminy dostosowując je do aktualnych tendencji rozwoju gminy. Wyniki analizy posłużą do lepszego zobrazowania i wychwycenia aspektów społeczno-ekonomicznych, a także kierunków rozwoju lokalnego gminy.

Rozdział IV Zadania zmierzające do poprawy sytuacji na terenie gminy

Na podstawie zidentyfikowanych w poprzedniej części opracowania problemów charakterystycznych dla gminy Kije oraz na podstawie głównych kierunków działań przedstawionych w dotychczasowych dokumentach programowych, jak również na podstawie potrzeb rozpoznanych w trakcie spotkań i konsultacji z mieszkańcami i przedstawicielami różnych sektorów gospodarki funkcjonujących na terenie gminy, można określić główne kierunki działań konieczne do realizacji w okresie lat 2008 – 2013.

Lista zadań zmierzających do poprawy sytuacji mieszkańców gminy uwzględnia zmiany w strukturze gospodarczej obszaru, zmiany w sposobie użytkowania terenu, rozwój infrastruktury, poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego oraz poprawę warunków i jakości życia mieszkańców

Uwzględniając możliwości pozyskiwania pomocy finansowej z Unii europejskiej oraz odnosząc się do wytycznych określających zawartość planu rozwoju lokalnego, poniżej wskazano działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju gminy Kije.

4.1. Zadania w obszarze rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury:

Zadania w obszarze rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury należą do jednych z najistotniejszych dla rozwoju gminy. Generalnie stan techniczny dróg w gminie jest niezadowolający. Rozmiary prowadzonych modernizacji i remontów ze środków własnych są niewystarczające. Ogromne potrzeby w tym zakresie z jednej strony, a ograniczone możliwości realizacji zadań z drugiej - sprawiają, że wybór konkretnych przedsięwzięć do realizacji staje się bardzo trudny. Możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na inwestycje w obszarze infrastruktury drogowej stwarza szanse na nadrobienie zaległości z minionych lat.

Realizacja zadań w obszarze systemu komunikacji i infrastruktury wynika z osi priorytetowej nr 3 – podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu, działanie 3.2 „Rozwój systemów lokalnej infrastruktury komunikacyjnej” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Modernizacja i rozbudowa sieci dróg w województwie jest również jednym z celów średniookresowych zawartych w Strategii Województwa Świętokrzyskiego

Realizowany tu będzie następujący projekt:

1. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego Gminy Kije miejscowościach Kije, Górki i Wola Żydowska.

Przedmiotem projektu jest modernizacja 2,43 km dróg w miejscowościach Kije i Górki oraz wybudowanie 0,521 km nowej drogi w miejscowości Wola Żydowska. Wybudowana droga o szerokości 6,0 m z dwustronnym poboczem gruntowym o szerokości 1,5 m połączy terminal przeładunkowy w Woli Żydowskiej z siecią dróg publicznych. Gmina posiada projekt budowlany drogi.

Obecny stan dróg miejscowościach Kije i Górki wymaga pilnych prac. Drogi gminne w Kijach posiadają częściowo nawierzchnię bitumiczną (z licznymi ubytkami), a częściowo nawierzchnię tłuczniową. Drogi gminne w miejscowości Górki są to drogi gruntowe i częściowo tłuczniowe. Realizacja projektu wpłynie na poprawę wykorzystania istniejącej infrastruktury, zmniejszy ryzyko kolizji i wypadków drogowych i negatywnego wpływu na środowisko. Wybudowanie drogi powinno wpłynąć także na wzrost aktywności gospodarczej tego obszaru gminy. Projekt jest kontynuacją działań gminy w sferze poprawy infrastruktury drogowej. Jest powiązany ze zrealizowanymi inwestycjami „Budowa drogi gminnej przez wieś Gartatowice” (SAPARD), „Modernizacja drogi gminnej przez wieś Hajdaszek” (Bank Światowy).

W ramach celu nr 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego województwa, osi priorytetowej 4 „Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej” RPO województwa świętokrzyskiego realizowane będą projekty:

1. „Budowa sieci kanalizacyjnej dla gminy Kije – II etap” obejmujący sołectwa: Wierzbica, Hajdaszek, Umianowice, Czechów, Wymysłów, Kokot, Stawiany.

Projekt zakłada wybudowanie 44.275,0 mb sieci kanalizacyjnej tłoczno-grawitacyjnej (27.652,0 mb sieci grawitacyjnej i 12.458,0 mb sieci tłocznej), 4.165 mb przykanalików oraz 19 przepompowni ścieków. Skanalizowanych zostanie 420 gospodarstw domowych. Odprowadzenie ścieków przewidziano do oczyszczalni ścieków w Umianowicach z wykorzystaniem istniejącej sieci kanalizacyjnej przebiegającej przez Włoszczowice – Umianowice. Zakładana całkowita wartość projektu wynosi 11.553.706,00 zł.

2. Budowa sieci kanalizacyjnej dla gminy Kije – II etap” obejmujący sołectwa: Janów, Gartatowice, Samostrzałów, Wola Żydowska, Żydówek, Borczyn, Rębów, Kliszów, Gołuchów. Rozpoczęcie tego projektu planuje się na II kwartał 2010 roku, a zakończenie w IV kwartale 2013 roku. Zakładana wartość całkowita wynosi 13.913.680,0 zł. W ramach projektu planuje się budowę sieci kanalizacyjnej tłoczno-grawitacyjnej 61855,0 mb w tym grawitacyjnej 36650,0 mb, tłocznej 20488,0 mb oraz przykanalików 4727,0 mb dla 449 nowych użytkowników sieci, oraz 20 przepompowni ścieków.

Kanalizację gminy Kije przy współfinansowaniu środków pomocowych rozpoczęto w 2006 roku. W I etapie skanalizowano 4 sołectwa. Wybudowano również oczyszczalnię ścieków typu stawowego o przepustowości 480 m³/dobę.

Oba projekty stanowią kontynuacją wykonanego projektu „Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla gminy Kije” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – program ZPORR Priorytet 1.2 Infrastruktura ochrony środowiska, jak również „Budowy sieci wodociągowej z przyłączami domowymi w miejscowościach Gartatowice, Janów, Czechów” współfinansowaną z programu SAPARD.

Realizacja projektów powinna przyczynić się do osiągnięcia standardów w zakresie ochrony środowiska zawartych w Dyrektywach Unii Europejskiej i przepisach prawa polskiego. Jest to również ważne, gdyż $\frac{3}{4}$ powierzchni gminy objęta jest ochroną w granicach parków

krajobrazowych: Szanieckiego i Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru Natura 2000.

Również w ramach osi priorytetowej 4 „Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej” realizowany będzie projekt pn:

3. „Centrum promocyjno-dydaktyczne we wsi Samostrzałów”.

Przewiduje on remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej we wsi Samostrzałów i przystosowanie go na cele centrum promocyjno-dydaktycznego. Na terenie gminy Kije brakuje miejsc publicznych pełniących funkcje dydaktyczne, zajmujące się promowaniem walorów przyrodniczych gminy, prowadzących edukację ekologiczną.

Miejszem realizacji projektu będzie działka o powierzchni 2, 3253 ha stanowiąca własność gminy Kije.

W wyremontowanym budynku OSP powstanie nowocześnie wyposażona sala konferencyjna wraz zapleczem technicznym. Na terenie działki powstanie park tematyczny związany z obszarem Natura 2000, rekonstrukcja delty rzeki Nida, ścieżka dydaktyczna i wieża widokowa.

Głównym celem Centrum będzie promowanie bioróżnorodności, występujących lokalnie gatunków fauny i flory oraz edukacja ekologiczna. Termin realizacji projektu przewidziano na lata 2009 -2010. Zakładana wartość całkowita wynosi 1, 5 mln zł.

Gmina Kije posiada duży potencjał oraz warunki do rozwoju usług turystycznych. Turystyka postrzegana jest przez władze gminy jako alternatywne źródło uzyskiwania dochodów dla gminy i jej mieszkańców. Dlatego też w Planie Rozwoju Lokalnego znalazły się plany projektów służących zapoczątkowaniu budowy obiektów stanowiących bazę infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej gminy. Zadania te realizowane będą w ramach celu 5. „Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego”, osi priorytetowej 5. „Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport” RPO województwa świętokrzyskiego. Realizowane tu będą następujące projekty.

1. Centrum rekreacyjno-sportowe w Kijach.

W ramach projektu przewiduje się wybudowanie amfiteatr z widownią i zadaszeniem, chatę chłopską, wiaty handlowo-rekreacyjne, zaplecze sanitarno socjalne, całość stylizowana na

zabudowę zagrodową. Powstanie również kąpielisko wraz z zapleczem i plażą, zbiornik retencyjny, boisko do piłki nożnej, bieżnia lekkoatletyczna, rzutnia lekkoatletyczna, skocznia do skoku w dal, boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw dla dzieci i górka saneczkowa. Wokół projektowanych obiektów powstanie ścieżka rowerowa. Termin realizacji inwestycji planowany jest na lata 2008-2009, a jej wartość wyniesie 700 000 zł.

2. Zbiornik wodny w Stawianach

Inwestycja zakłada wybudowanie zbiornika retencyjno-rekreacyjno o pow. ok. 20 ha położonego w obrębie miejscowości: Stawiany - Gartatowice - Samostrzałów. Wnioskodawcą zadania będzie RZGW w Krakowie. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju turystyki na terenie gminy Kije. Budowa zbiornika przyczyni się do wzrostu atrakcyjności terenów położonych wokół niego. Planowana budowa zaplecza towarzyszącego (plaża, ścieżki rowerowe, domki rekreacyjne) dopełni całości inwestycji. Zaspokajanie różnorodnych potrzeb turystów w zakresie rekreacji i ciekawego spędzania czasu wolnego rodzi możliwości zatrudnienia i dodatkowych dochodów dla okolicznych gospodarstw. Budowę zbiornika planuje się na lata 2009-2015. Zakładana całkowita wartość projektu wynosi 10 000 000 zł

Przedsięwzięcia ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego obejmują także sferę społeczną gminy. W ramach Celu 5 RPO „Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego”, osi priorytetowej Nr 5: „Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, sport i turystykę”, działania 5.2 „Podniesienie jakości usług publicznych poprzez wspieranie placówek edukacyjnych i kulturalnych” gmina zamierza realizować projekt pn.

1. „Budowa szkoły podstawowej w miejscowości Włoszczowice”

W chwili obecnej we wsi Włoszczowice funkcjonuje budynek szkolny, w którym mieści się Szkoła Podstawowa i Przedszkole. Jest to budynek 60-cio letni, którego stan techniczny jest zły. Obiekt nie spełnia podstawowych wymogów i standardów. Ze względu na przestarzałą technologię budowy dużym problemem jest utrzymanie odpowiedniej temperatury, zwłaszcza

w okresie zimowym. Remont kapitalny jest nieopłacalny. Dodatkowym problemem jest brak sali gimnastycznej.

Wieś Włoszczowice jest największą miejscowością Gminy Kije. Analiza urodzeń dzieci we Włoszczowicach przeprowadzona do roku 2006 wskazuje stały ich wzrost. Projekt przewidziany jest dla dzieci przedszkolnych w wieku 3-6 lat i dzieci szkolnych w wieku 7-13 lat.

Położenie wsi przy trasie wojewódzkiej nr 766, dobra infrastruktura techniczna, otwierają dalsze perspektywy jej rozbudowy, a co za tym idzie dalszy przyrost liczby mieszkańców. Potrzeba budowy nowego budynku szkolnego jest jak najbardziej uzasadniona.

Nowy budynek szkolny będzie miał wymiary zewnętrzne 32x10m z poddaszem użytkowym i salą gimnastyczną o wymiarach 16x25m, dach dwuspadowy kryty płytą warstwową. Na parterze budynku znajdować się będzie szatnia 4x5, centrum informatyczne 4x7m, biblioteka wraz z czytelnią 3x7m, kuchnia 5x7m, stołówka, przedszkole 7x8m, łazienki 3x7m, hol o wym. 3x28m, izba regionalna 5x4m, oraz ogólnodostępna sala gimnastyczna z zapleczem. Na piętrze znajdować się będzie 5 sal lekcyjnych o wym. 5x7m, łazienki 3x7m i pokój nauczycielski 3x7m.

Planowany okres realizacji inwestycji to IV kwartał 2010 – IV kwartał 2012. Zakładana wartość całkowita projektu to kwota 10 mln zł.

4.2. Kryteria wyboru realizacji zadań inwestycyjnych.

Zadania inwestycyjne możliwe do realizacji w ramach Planu Rozwoju Lokalnego mają różnicowany wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy. Wymienione powyżej przedsięwzięcia nie wyczerpują pełnej listy inwestycji, jakie będą spełniały założenia PRL. Wybór zadań do realizacji będzie uzależniony od dostępności środków oraz stopnia realizacji celów PRL. W większości przedsięwzięć, szczególnie związanych rozbudową infrastruktury komunalnej, głównym inwestorem będzie Gmina Kije, dysponująca ograniczonymi środkami na inwestycje. W przypadku takich projektów decydującym kryterium wpływającym na wybór konkretnych rozwiązań będzie bieżąca dostępność środków finansowych.

Uwzględniając znaczenie społeczno-gospodarcze poszczególnych rodzajów inwestycji, dokonane pod kątem ich wpływu na rozwój terenów gminnych, co jest zasadniczym kryterium realizacji zadań rozwoju lokalnego, można wskazać następującą hierarchię działań:

1. Przedsięwzięcia prowadzące do poprawy stanu infrastruktury komunalnej (m.in. drogowej, sanitarnej i sfery rekreacyjnej).

2. Przedsięwzięcia polegające na uporządkowaniu i zwiększeniu estetyki terenów publicznych.
3. Przedsięwzięcia polegające na utworzeniu bazy rekreacyjno-turystycznej
4. Przedsięwzięcia wpływające na zmniejszenie skutków negatywnych przemian społecznych - tworzenie infrastruktury dostosowanej do potrzeb społecznych

Przy wyborze projektów do realizacji pod uwagę będą brane także takie kryteria jak:

- zgodność z założeniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego,
- liczba mieszkańców objęta oddziaływaniem projektu,
- efekt społeczny projektu w postaci m.in. tworzenia nowych miejsc pracy,
- efekty estetyczne w przypadku realizacji projektów polegających na uporządkowaniu terenów publicznych.
- wpływ projektu na zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych i przestępczości,
- powierzchnia wyremontowanych lub wybudowanych budynków na cele edukacyjne, społeczne oraz kulturalne i turystyczne.

4.3. Zadania ze sfery społecznej możliwe do zrealizowania przy udziale środków z Europejskiego Funduszu Społecznego

W latach 2007 – 2013 Europejski Fundusz Społeczny w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* przeznaczy 11,4 mld Euro na projekty związane z aktywizacją zawodową, podniesieniem poziomu wykształcenia społeczeństwa, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego i wzrost efektywności zarządzania w administracji państwowej.

Na komponent regionalny (Priorytety VI – IX) przeznaczone jest 7,1 mld Euro, reszta wdrażana sektorowo (ok. 40 %), przeznaczona będzie na realizację komponentu centralnego (Priorytety I – V).

Województwo świętokrzyskie na lata 2007 – 2013 do realizacji w ramach PO KL otrzymało 317,5 mln Euro, za implementację których odpowiadał będzie Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.

W naszym regionie Instytucjami Pośredniczącymi (do których składane będą wnioski aplikacyjne) są:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach (Działanie 6.1, 6.2, 8.1),

- Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego (Działanie 6.3, Priorytet 7, Działanie 8.2, Priorytet 9).

Podczas konsultacji z władzami samorządowymi Gminy Kije ustalono, iż grupami społecznymi wymagającymi wsparcia w pierwszej kolejności z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki są:

- kobiety (bezrobotne, zamieszkałe na terenach wiejskich, powracające na rynek pracy po urlopiach wychowawczych, itp.)
- młodzież (bezrobotna, zagrożona wykluczeniem społecznym),
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

W ramach komponentu regionalnego (projektów konkursowych) ww. grupy społeczne będą mogły zostać zaktzywizowane w ramach następujących działań:

1. Poddziałanie 6.1.1 „Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy”

Zakres działań:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie,
- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
- wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie: pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe; staże/praktyki zawodowe; szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- subsydiowanie zatrudnienia,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
- wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) osób pozostających bez zatrudnienia (w tym zwłaszcza osób

zamieszkujących na obszarach wiejskich) m.in. poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania,

- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),

- wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe),

- organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudnienia osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy,

- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach.

Grupy docelowe działań:

Osoby pozostające bez zatrudnienia (w tym osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy), w szczególności:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,

- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),

- osoby do 25 roku życia,

- osoby niepełnosprawne,

- osoby po 45 roku życia,

- osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko - wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).

2. Działanie 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia”

Zakres działań:

Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez zastosowanie następujących instrumentów (jednego lub kilku):

- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,

- przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej - o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie realizowanym w ramach przedmiotowego Działania), do wysokości stanowiącej równowartość 40 tys. zł (lub 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej),
- wsparcie pomostowe w okresie od 6 do 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej, obejmujące m.in. doradztwo oraz pomoc w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)
- promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno-informacyjne,
- upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu rozwoju przedsiębiorczości.

Grupy docelowe działań:

Osoby fizyczne zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą w okresie 1 roku przed złożeniem wniosku o uzyskanie wsparcia w ramach projektu), w tym w szczególności:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres, co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osoby do 25 roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich, w gminach wiejskich, miejsko - wiejskich i miejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców, zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).

3. Działanie 6.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich”

Zakres działań:

- projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)

- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno- społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.

Grupy docelowe działań:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców,
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich,
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców tych obszarów.

4. Poddziałanie 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”

Zakres działań:

- wsparcie prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej i społeczno-zawodowej,
- kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia,
- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej,
- rozwój usług społecznych przewyższających indywidualne bariery w integracji społecznej, w tym w powrocie na rynek pracy,
- rozwój umiejętności społecznych, niezbędnych na rynku pracy,
- wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie,
- promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży, połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,

- organizowanie akcji i kampanii promocyjno-informacyjnych z zakresu m.in. równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-prywatnego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich,
- prowadzenie, publikowanie upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie.

Grupy docelowe działań:

- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niezatrudnione, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi,
- osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających,
- osoby powracające na rynek pracy po urloпах macierzyńskich i wychowawczych,
- osoby po 50 roku życia,
- osoby w wieku 15-25 lat, zagrożone wykluczeniem społecznym,
- osoby bezdomne,
- osoby opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- osoby po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej,
- otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie poradnictwa, projektów promocyjnych oraz działań wspierających).

5. Działania 7.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji”

Zakres działań:

- projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług społecznych na tych obszarach,
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.

Grupy docelowe działań:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 25 tys. osób,

- społeczności lokalne i podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów

6. Działania 9.3 „Upowszechnienie kształcenia ustawicznego”

Zakres działań:

- kampanie informacyjne w zakresie korzyści płynących z podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie,
- programy skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swoich kwalifikacji w formach szkolnych (na poziomie ogólnym i zawodowym),
- programy potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób poza formalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji).
- usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy.
- wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego ukierunkowane na:
  - monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
  - podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty,
  - rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e- learningu.

Grupy docelowe działań:

- osoby w wieku 24 – 64 lat (oraz osoby nieuczące się w wieku 18-24 lat) zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podnoszenia, uzupełniania lub potwierdzenia kwalifikacji formalnych.

7. Działania 9.5 „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”

Zakres działań:

- tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich oraz podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich.
- projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach.

- działania informacyjno-promocyjne, szkoleniowe i doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.

Grupy docelowe działań:

- mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców,
- społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji,
- podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji.

Rozdział V. Powiązanie Planu Rozwoju Lokalnego z innymi działaniami realizowanymi na terenie województwa, powiatu i gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem intencjonalnym, który unifikuje lokalne potrzeby w zakresie ładu gospodarczego, infrastrukturalnego i społecznego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i lokalnym. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kije ze swoimi celami wpisuje się w cele Strategii rozwoju Gminy Kije. Cele rozwoju gminy wynikają z konieczności likwidowania zaległości, barier i ograniczeń rozwojowych w sferze gospodarczej, infrastrukturalnej i społecznej, a także jak najlepszego dostosowywania się do zmieniającej się rzeczywistości społeczno-ekonomicznej.

Większość z działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego wynika z założeń programowych Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Są to zarówno zadania, których wdrożenie należy do kompetencji władz samorządowych Gminy Kije, jak również inne projekty, których realizacja zależy od zaangażowania władz gminnych oraz współdziałania z władzami powiatowymi i wojewódzkimi.

Plan Rozwoju Lokalnego gminy Kije jest komplementarny z szeregiem aktów prawnych odnoszących się do rozwoju społeczno-gospodarczego społeczności gminy. Poniżej przedstawione dokumenty wpływające tak na samorząd terytorialny gminy Kije, jak i instytucje usytuowane na jego terenie.

Do najważniejszych dokumentów tego typu należy zaliczyć:

- 1) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015.
- 2) Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa do roku 2020 przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 26 października 2006 r.
- 3) Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.
- 4) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2002 r.)
- 5) Program Ochrony Środowiska oraz Tworzenia Warunków Zrównoważonego Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XIX/274/2001 z dnia 26 stycznia 2001 r.)
- 6) Strategia Rozwoju Gminy Kije (Uchwała Nr XIV/133/01 Rady Gminy w Kijach z dnia 29 marca 2001r.)
- 7) „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kije uchwalony uchwałą Nr III/20/02 Rady Gminy w Kijach z dn. 30.12.2002 r.
- 8) Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego.

5.1. Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia ich osiągnięcia, na których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględni jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Lizbońskiej. Strategia nadaje priorytet działaniom, jakie podejmie rząd w latach 2007-2015 w celu realizacji wizji Polski.

Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze

obszary działań, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu Strategii. Priorytetami tymi są:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
5. Rozwój obszarów wiejskich
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

5.2. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego została uchwalona przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego 26 października 2006 r. (Uchwała Nr XLII/508/06)

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego jako cel nadrzędny stawia realizację działań służących wielostronnej poprawie warunków życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w tym aktywizacja gospodarcza i społeczna na obszarach wiejskich. Spójność dokumentów planistycznych na wszystkich poziomach zapewnia zrównoważony rozwój naszego regionu we wszystkich dziedzinach życia.

Misją strategii jest: „Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.” Poprawa warunków życia obejmuje takie jego aspekty jak:

- warunki wzrostu zamożności poprzez pracę zarobkową i pomnażanie kapitału;
- warunki funkcjonalne życia w gospodarstwie domowym i w jego otoczeniu, w tym poprawa standardów mieszkaniowych;
- warunki estetyczne środowiska;
- poczucie satysfakcji i realizacji wielostronnie rozumianej kariery;
- możliwość zakładania rodziny;
- bezpieczeństwo ekologiczne, sanitarne i społeczne (ochrona przed skutkami patologii społecznej);
- dostępność do informacji i wiedzy, w tym wykształcenia w różnych dziedzinach;
- możliwość nawiązywania kontaktów społecznych w różnych płaszczyznach życia i w różnym wymiarze odległości;
- możliwość rozwoju działalności społecznej;
- dostępność do pozytywnych osiągnięć cywilizacyjnych

Misji strategii podporządkowane są wszelkie inne kierunki bezpośrednich i pośrednich działań strategicznych. Cel generalny Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 brzmi następująco: **Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej**. Strategia Rozwoju Województwa zmierza do poprawy wizerunku województwa świętokrzyskiego, pokazując faktyczne i potencjalne korzyści dla mieszkańców i inwestorów w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego. Podniesienie atrakcyjności, zgodnie z zapisami Strategii, oznacza relatywne wobec otoczenia polepszanie warunków inwestowania na obszarze województwa, zwłaszcza przez inwestorów zewnętrznych, polepszanie warunków funkcjonowania firm i całego układu gospodarki rynkowej, rozwój wszelkich dopuszczalnych ekologicznie form przedsiębiorczości oraz instytucji i organizacji obsługujących życie społeczno-gospodarcze regionu. Cel generalny Strategii realizowany jest przez szereg celów warunkujących, priorytetów i kierunków działań.

5.3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013 (RPO)

Celem generalnym realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013 jest:

„Poprawa warunków sprzyjających budowie konkurencyjnej i generującej nowe miejsca pracy regionalnej gospodarki”. Tak sformułowany cel generalny określa przyszły wizerunek społeczno-gospodarczy województwa, jaki powinien zostać osiągnięty w następstwie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.

Realizacja RPO ma przynieść efekt w postaci budowy nowoczesnej gospodarki regionu, bazującej na wiedzy i umiejętnościach, otwartej na innowacje, generującej nowe miejsca pracy. Cel generalny RPO rozpisany został na następujące cele szczegółowe

Cel 1. Podniesienie poziomu konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zwiększanie zdolności inwestycyjnej podmiotów gospodarczych;

Oś priorytetowa 1. Rozwój przedsiębiorczości

Konkurencyjnej, nowoczesnej gospodarki nie uda się zbudować bez udziału podmiotów gospodarczych. Dobrze rozwijający się sektor przedsiębiorstw jest jednym z najważniejszych czynników wspomagających rozwój regionalnej gospodarki.

Cel 2. Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz powiązań między sektorem B+R a gospodarką;

Oś priorytetowa 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu.

Kluczowymi czynnikami decydującymi o konkurencyjności gospodarki są: wysoki poziom innowacyjności przedsiębiorstw oraz efektywne wykorzystanie wiedzy i badań naukowych. Realizacja tej osi priorytetowej przynieść ma zdecydowaną poprawę w tanim dostępie mieszkańców regionu do szerokopasmowego Internetu. Dofinansowywane będą projekty dotyczące budowy i rozbudowy infrastruktury dostępu do Internetu. Wspierane będą również m.in. przedsięwzięcia związane z wprowadzeniem elektronicznego obiegu dokumentów w jednostkach administracji samorządowej oraz rozwojem elektronicznych usług dla ludności oraz podmiotów gospodarczych, jak również budowa i rozbudowa systemów transmisji danych pomiędzy instytucjami użyteczności publicznej i administracji samorządowej. Istotnym komponentem niniejszej osi priorytetowej będą również działania mające na celu promocję atrakcyjności inwestycyjnej regionu, kreowanie pozytywnego wizerunku województwa, wypracowanie i rozwój markowych regionalnych produktów turystycznych. Ma to istotne znaczenie dla rozwoju regionu, gdyż właśnie w turystyce upatruje się znaczny potencjał rozwojowy Świętokrzyskiego.

Cel 3. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego regionu i jego połączeń z krajowymi i europejskimi korytarzami transportowymi;

Oś priorytetowa 3. Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu

Poważną barierą dla budowy nowoczesnej, konkurencyjnej regionalnej gospodarki jest niewystarczające wyposażenie regionu w sprawne systemy komunikacyjne. Województwo świętokrzyskie, pomimo umiejscowienia pomiędzy dużymi ośrodkami aglomeracyjnymi (Warszawa, Łódź, Kraków), jest słabo dostępne komunikacyjnie. Istniejąca gęstość dróg i linii kolejowych jest wystarczająca, wymaga jednak pilnej modernizacji, w celu zwiększenia przepustowości oraz podniesienia bezpieczeństwa podróży. Wzmocnienie systemu komunikacyjnego w RPO dotyczyć będzie m.in. inwestycji na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych, tworzących spójny układ z siecią dróg krajowych i ekspresowych. Ponadto wspierana będzie modernizacja infrastruktury kolejowej, stanowiącej istotny element systemu transportowego regionu. Coraz większe znaczenie dla zwiększenia

konkurencyjności województwa ma także włączenie w system pasażerskiego transportu lotniczego.

Cel 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego województwa;

Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej.

W ramach tego celu skupione będą przedsięwzięcia dotyczące m.in. systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, zagospodarowania odpadów, ochrony przeciwpowodziowej na obszarach, na których istnieją zapóźnienia w tym zakresie. Priorytetowo traktowane będą projekty służące wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Ponadto z uwagi na fakt, iż regionalny system energetyczny jest w większości przestarzały i niedostosowany do potrzeb zarówno mieszkańców jak i podmiotów gospodarczych, konieczne będzie wsparcie inwestycji służących podniesieniu jakości infrastruktury energetycznej w regionie.

Cel 5. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego;

Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport

Realizacja tego celu przynieść ma efekty w postaci m.in. poprawy jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia, szkół i przedszkoli, oraz instytucji kultury. Dodatkowo, szczególne wsparcie należy zwrócić w kierunku poprawy dostępu do istniejących w regionie bogatych zasobów dziedzictwa kulturowego, obiektów sportowych i rekreacyjnych, w celu uczynienia z nich atrakcyjnych obiektów turystycznych.

Cel 6. Zwiększenie atrakcyjności ośrodków miejskich i centrów gmin.

Oś priorytetowa 6. Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych miast

Znaczne obszary województwa świętokrzyskiego zagrożone są procesem trwałej peryferyzacji i marginalizacji. Przejawem tych problemów jest utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, wynikająca z niego bieda, wzrost przestępczości i inne patologie społeczne, odpływ osób wykształconych oraz opóźnienia w wyposażeniu w infrastrukturę. Roli czynnika aktywizującego rozwój tych obszarów nie spełniają małe miasta o niewystarczająco rozwiniętym potencjale. Mniejsze gminy o niskich dochodach własnych także mają ograniczone możliwości inwestycyjne. W ramach niniejszej osi priorytetowej skoncentrowane

zostały przedsięwzięcia służące włączeniu małych miasteczek i obszarów marginalizowanych w procesy rozwojowe.

5.4. Strategia Rozwoju Powiatu Pińczowskiego.

Pola strategiczne, wokół których koncentruje się aktywna działalność samorządu powiatu pińczowskiego to zgodnie ze strategią rozwoju:

- aktywizacja gospodarcza terenów powiatu,
- problemy bezrobocia,
- rozwój turystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej i drogowej,
- program ekorozwoju środowiska przyrodniczego,
- podnoszenie poziomu wykształcenia i przekwalifikowanie dorosłych,
- rozwój i racjonalizacja opieki zdrowotnej i pomocy społecznej,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kije wpisuje się w realizację najważniejszych zadań, wytyczonych dla Powiatu Pińczowskiego w powyższych polach strategicznych. Ważnym elementem strategii powiatu jest poprawa jakości infrastruktury drogowej oraz poprawa stanu otoczenia dróg i bezpieczeństwa drogowego poprzez realizację następujących zadań:

- 1) Modernizacja i przebudowa dróg powiatowych.
- 2) Budowa dróg gminnych.
- 3) Wspomaganie budowy dróg krajowych i ekspresowych.
- 4) Wprowadzenie bezkolizyjnych rozwiązań komunikacyjnych.
- 5) Poprawa oznaczenia pionowego i poziomego dróg.
- 6) Budowa chodników i poprawa stanu poboczy.
- 7) Wyznaczenie bezpiecznych miejsc dla pieszych.
- 8) Modernizacja oświetlenia dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Inwestycje związane z poprawą stanu technicznego dróg (w tym również powiatowych), zwiększeniem dostępności komunikacyjnej gminy i poprawą stanu infrastruktury drogowej uwzględnione w PRL bezpośrednio wpisują się w realizację powyższych zadań wytyczonych w Strategii Powiatu.

Kolejną ważną kwestią w strategii rozwoju powiatu jest osiągnięcie celu: Nowoczesna gospodarka wodno – ściekowa.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kije uwzględnia pełne skanalizowanie gminy i rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków.

Powyższe działania związane z infrastrukturą drogową i gospodarką wodno-ściekową uznano w Planie Rozwoju Lokalnego tak jak w Strategii Rozwoju Powiatu jako bardzo istotne dla poprawy warunków życia mieszkańców.

Istotnym elementem strategii powiatu jest aspekt tworzenia warunków dla rozwoju turystyki, turystyki weekendowej i agroturystyki. Zaprojektowane działania wpisują się w następujące zadania:

- 1) Ochrona walorów turystyczno-przyrodniczych powiatu.
- 2) Wykreowanie i wykorzystywanie lokalnego produktu turystycznego.
- 3) Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych.
- 4) Rozwój infrastruktury turystycznej: rozwój gospodarstw agroturystycznych, punktów promocji turystycznej, budowa ścieżek rowerowych, turystycznych szlaków pieszych, szlaków wodnych.

Przedsięwzięcia Planu Rozwoju Lokalnego realizują również ważne cele dotyczące społecznego społeczności gminy, ujęte w strategii rozwoju powiatu. Mają one być realizowane poprzez:

- 1) Rozwój systemu pomocy społecznej.
- 1) Racjonalizacja opieki zdrowotnej.
- 2) Budowa i rozbudowa bazy edukacyjnej.
- 3) Budowa i modernizacja bazy sportowej, w tym szkolnych sal gimnastycznych
- 4) Dopuszczenie szkół w pomoce dydaktyczne, pracownie komputerowe i dostęp do sieci internetowej.
- 5) Rozwój społeczeństwa informatycznego.

5.5. Strategia Rozwoju Gminy Kije.

29 marca 2001 roku Rada Gminy w Kijach przyjęła dokument „Strategia Rozwoju Gminy”, który określił cele i priorytety społeczno-gospodarczego rozwoju gminy oraz wyznaczył zadania służące ich urzeczywistnieniu. (Uchwała nr XIV/133/01).

Określono w nim wielostronną poprawę życia ludności gminy jako misję strategii oraz wzrost atrakcyjności gminy dla rozwoju społecznego i gospodarczego jako generalny cel strategii.

Dla jego osiągnięcia wyznaczono następujące kierunki działań jako cele warunkujące:

1. Stymulowanie koniunktury dla przedsiębiorczości,
2. Ochronę środowiska i racjonalne wykorzystanie walorów przyrody,
3. Restrukturyzację i rozwój rolnictwa oraz przetwórstwa produktów rolnych,
4. Rozwój bazy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej,
5. Modernizację i budowę urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
6. Poprawę społecznych standardów życia i racjonalne wykorzystanie zasobów ludzkich,
7. Promocję gminy.

Tak przedstawione cele i kierunki działań przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Kije przyjmuje się, jako cele Planu Rozwoju Lokalnego, aktualizując je do obecnych warunków społeczno-gospodarczych oraz możliwości gminy.

Rozdział VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Programu Rozwoju Lokalnego

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kije będzie poddawana sprawdzaniu na poszczególnych etapach oraz na koniec okresu objętego niniejszym Planem. Kontrolą podlegać będzie monitorowanie postępu wdrażania zaplanowanych działań, ich zgodności z harmonogramem, sposób finansowania oraz rezultaty.

W wyniku wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- ✚ wzrost poziomu długości sieci kanalizacyjnej gminy,
- ✚ polepszenie stanu nawierzchni dróg gminnych,
- ✚ zwiększenie długości dróg o nawierzchni ulepszonej,
- ✚ wzrost ilości terenów zurbanizowanych i wyposażonych w infrastrukturę techniczną,
- ✚ poprawa dostępności i jakości obiektów oświatowo – kulturalnych

Kontroli i ocenie podlegać będzie każde działanie . Stopień realizacji poszczególnych działań zostanie określony przy pomocy wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

6.1 Wskaźniki produktu

Produkt to wszystkie przedmioty materialne i usługi, które otrzymuje się w trakcie realizacji programu lub projektu ze środków finansowych przeznaczonych na dany program:

- długość zmodernizowanych lub nowo wybudowanych dróg gminnych (km)
- długość wybudowanej sieci kanalizacyjnych (km)
- liczba wybudowanych przepompowni ścieków (szt.)
- powierzchnia wybudowanych szkół – m²
- powierzchnia wybudowanych przedszkoli – m²
- powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych – m²
- liczba projektów z zakresu lokalnej kultury, w tym ochrony dziedzictwa kulturowego (szt.)
- liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury ekologicznej (szt.)

6.2 Wskaźniki rezultatu

Rezultat to bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

- powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg (ha)
- liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej (szt.)
- liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)
- ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych (hm³/miesiąc)
- liczba uczniów w szkołach (osoba)
- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (osoba)
- liczba osób przeszkolonych w ramach projektów EFS
- liczba osób objętych edukacją ekologiczną (osoby)
- ilość imprez edukacji ekologicznej (szt.)
- liczba turystów (osoby)

6.3 Wskaźniki oddziaływania.

Wskaźnik oddziaływania jest konsekwencją danego projektu wykraczający poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie jest długofalowe i dotyczy szerszego obszaru

- wielkość migracji (saldo)
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

- poprawa stanu środowiska naturalnego
- wzrost poziomu życia mieszkańców
- poprawa zdrowotności mieszkańców
- zmniejszenie zachorowalności dzieci w placówkach kulturalno – oświatowych w wyniku poprawy warunków nauczania
- zwiększenie aktywności pozalekcyjnej uczniów w postaci ilości kółek zainteresowań
- liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy
- wzrost konkurencyjności gminy

Powyższe wskaźniki będą wynikały z danych statystycznych uzyskiwanych z Urzędu Gminy, GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, i innych dostępnych opracowań pozwalających na monitorowanie wskaźników.

W sytuacji, gdy beneficjent nie odnajdzie na liście wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania wskaźników, które chciałby zastosować w przypadku składanego przez siebie wniosku, przedstawi on propozycje nowego wskaźnika do monitorowania systemu osiągnięć.

Rozdział VII Źródła i zasady finansowania zadań Planu Rozwoju lokalnego

7.1 Źródła finansowania Planu

Źródłami finansowania projektów Planu Rozwoju Lokalnego gminy Kije mogą być

1. środki własne budżetu Gminy
2. środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej,
3. środki z innych funduszy ogólnodostępnych np. EOG,
4. środki z budżetu państwa,
5. środki własne Powiatu Pińczowskiego,
6. środki własne właścicieli nieruchomości,

7.2 Zasady finansowania realizacji projektów PRL

Podstawową zasadą finansowania projektów PRL będzie montaż finansowy. Zakres źródeł finansowania projektów powinien być możliwie szeroki, w zależności od dostępności tych źródeł i lokalnych uwarunkowań. Preferowane będą programy finansowane wspólnie przez samorząd, sektor publiczny i prywatnych inwestorów. Środki budżetu Gminy Kije zostaną przeznaczone w pierwszej kolejności na wdrożenie

projektów, które nie mogą być zrealizowane na zasadach rynkowych, a mają dużą wartość społeczną, wpływają na eliminowanie zjawisk kryzysowych w sferze ekonomicznej i społecznej.

Realizacja zadań określonych w Programie Rozwoju Lokalnego będzie wymagać wydatkowania w latach 2008 - 2013 kwoty 50.867.386,00 zł.

Zakłada się, że finansowanie projektów w okresie lat 2008-2013 odbywać się będzie następująco.

Źródła finansowania	Kwota w zł
Budżet Gminy	10.216.846,00
Inne	2.500.000,00
Planowane dofinansowanie ze środków UE	38.150.540,00
Ogółem	50.867.386,00

Tak poważne przedsięwzięcia będą mogły być zrealizowane dzięki wiedzy doświadczeniu nabytemu przy wdrażaniu poprzednich projektów finansowanych przy współudziale zewnętrznych środków pomocowych. W ostatnich latach z programów przedakcesyjnych UE gmina pozyskała dofinansowanie w kwocie 13.409.235,29 zł. Dzięki temu można było zrealizować inwestycje o wartości 19.608.383,28 zł.

Gmina Kije realizowała projekty m.in. z programów:

- **Phare** – „Budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Stawiany – Marynka i Stawiany Wieś wraz z przyłączami domowymi”. Wartość inwestycji wyniosła 297.680,00zł, wysokość dofinansowania – kwota 84.971,44zł. Wykonany zakres rzeczowy projektu, to: sieć wodociągowa z uzbrojeniem – 9,10 km, przyłącza wodociągowe - 1 90 km (66 szt.).
- **SAPARD** – „Budowa drogi gminnej przez wieś Gartatowice nr 1531001”. Wartość inwestycji – 158.743,31 zł, wysokość dofinansowania – 111.215,56zł. W ramach projektu powstała jezdnia długości 758 m.

„Budowa sieci wodociągowej z przyłączami domowymi w miejscowości Czechów”. Wartość inwestycji 828.364,61 zł, wysokość dofinansowania – 592.115,02 zł, wykonany zakres rzeczowy: sieć wodociągowa z uzbrojeniem – 7629,50 m, przyłącza wodociągowe – 2953,00m (88 szt.).

„Budowa sieci wodociągowej z przyłączami domowymi w miejscowości Gartatowice, Janów”. Wartość inwestycji 859.351,05 zł, wysokość dofinansowania – 640.787,62 zł, wykonany zakres rzeczowy: sieć wodociągowa z uzbrojeniem – 6367 m, przyłącza wodociągowe 92 szt.- 2842 m

- **PAOW** – rozbudowa szkoły w Kijach. Wartość inwestycji 231.175,00 zł, wysokość dofinansowania - 119.798,97 zł.
- **ZPORR** – Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla gminy Kije”. Wartość inwestycji 17.233.069,31zł, wysokość dofinansowania 11.860.346,68zł. Wykonany zakres rzeczowy to: sieć wodociągowa – 36,54 km, sieć kanalizacji sanitarnej – 43,99km, przyłącza domowe wodociągowe – 413 szt., przyłącza domowe kanalizacji sanitarnej – 383 szt., mechaniczno biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 480m³/dobę.

Dochody gminy w okresie realizacji zadań PRL będą zależały od wielu czynników, które można podzielić na dwie kategorie:

- czynniki wewnętrzne, na które gmina ma wpływ,
- czynniki zewnętrzne, na które gmina nie ma wpływu, bądź ma wpływ ograniczony.

Do czynników wewnętrznych należy przede wszystkim baza podatkowa gminy.

Czynniki zewnętrzne to przede wszystkim regulacje prawne obowiązujące samorządy. Są to np.:

- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych (w szczególności limity zadłużenia oraz wydatków na obsługę długu),

Inne zewnętrzne czynniki mogące wpłynąć na sytuację finansową i gospodarczą to lokalne potrzeby społeczne i uwarunkowania gospodarcze regionu.

Istotnym czynnikiem o charakterze zewnętrznym o dużym wpływie na finanse gminy jest ogólna sytuacja gospodarcza kraju.

7.3 Budżet gminy

Budżet gminy, a w nim możliwości świadomego kształtowania dochodów i wydatków jest najpoważniejszym instrumentem finansowym, za pomocą którego gmina oddziałuje na lokalne życie gospodarcze i społeczne.

Budżet określa przewidywane wpływy z tytułu podatków i opłat, dochodów z majątku gminy, subwencji i dotacji celowych, a także wydatki na wykonanie zadań własnych i zleconych.

Dochody budżetu gminy Kije w latach 2006 – 2008 według rodzajów przedstawiono poniżej.

Tabela nr 11 Dochody budżetu gminy Kije w latach 2006 – 2008 w tys. zł

Lata	Ogółem	Dochody własne	Dotacje celowe z budżetu państwa	Dotacje otrzymane z funduszy celowych	Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	Subwencje ogólne	Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł
2006	18.694	1.921	2.267	368	6,6	5.068	9.062
2007	14.306	2.709	2.296	61	2	5.055	4.183
2008	11.290	2.850	1.829	64	-	5.402	1.145

Źródło: Dane UG Kije

Struktura dochodów w 2008 roku nie ulegnie radykalnej zmianie. Wzrósł udział subwencji do poziomu 47,8% dochodów gminy. Udział dochodów własnych wzrósł do 25,2% dochodów ogółem, a udział dotacji i środków pozabudżetowych spadł do poziomu 27%.

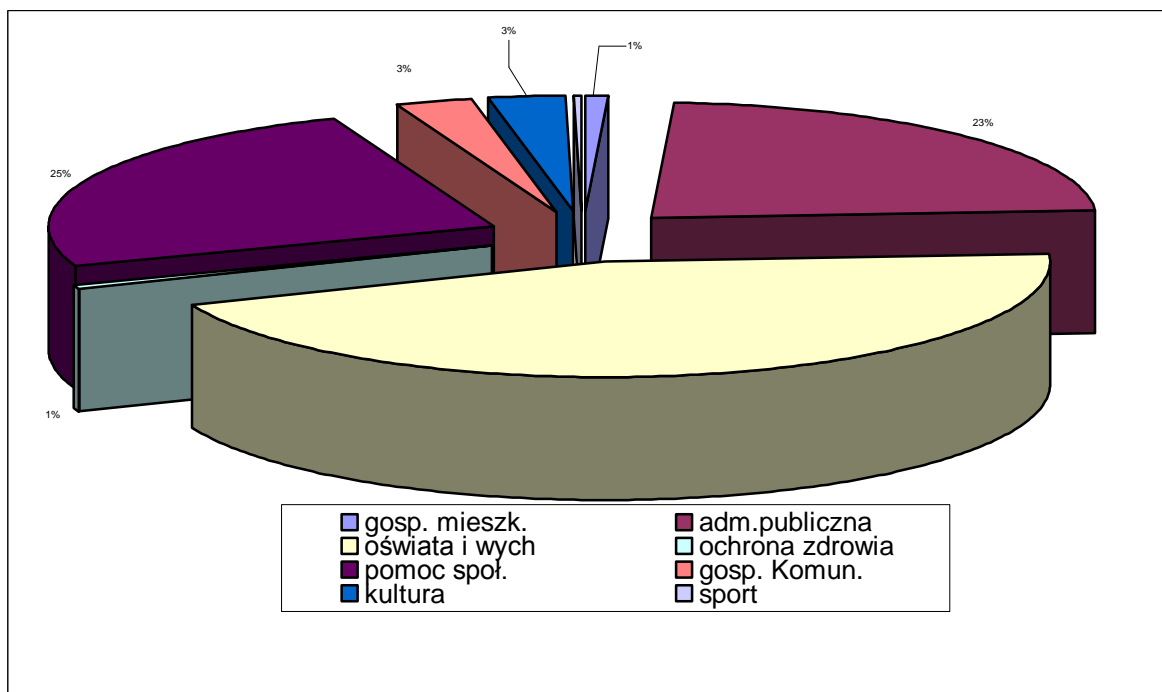
Planowana wysokość dochodów gminy w 2008 roku jest niższa niż w latach ubiegłych, głównie ze względu na niższe dotacje z funduszy celowych i środki pozyskane na dofinansowanie zadań własnych z innych źródeł.

Wydatkami budżetowymi są środki pieniężne przekazywane z budżetu na realizację zadań gminy. Do kompetencji gmin należy m.in.: infrastruktura techniczna (zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, ścieki, drogi, budynki mieszkalne, transport lokalny, obiekty użyteczności publicznej), infrastruktura społeczno-kulturalna (oświata, pomoc społeczna, sport, obiekty kultury), ład przestrzenny i ekologiczny (planowanie przestrzenne, gospodarowanie ochrona środowiska).

Dziedziną działalności gminy Kije, która najbardziej uszczupla gminny budżet jest oświata i wychowanie – 3,4 mln zł (32,7%). Kolejnymi są pomoc społeczna, kwota 1,9 mln zł (18,1%) oraz administracja publiczna – 1,7 mln (16,9%)

Strukturę wydatków budżetowych gminy Kije w 2008 r. prezentuje poniższy wykres.

Wykres nr 4 Strukturę wydatków budżetowych gminy Kije w 2008 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kije

W trakcie realizacji długoterminowego planu finansowego przedsięwzięć planowanych na lata 2008 - 2013 należy uwzględnić możliwe wystąpienie zagrożeń utrudniających osiągnięcie zamierzonych celów. Zagrożenia te generują ryzyka towarzyszące funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Ryzyko pogorszenia sytuacji samorządów na skutek zwiększenia ich zadań

Realizacja nowych zadań wiąże się ze zwiększonymi nakładami środków finansowych na bieżące funkcjonowanie. W ślad za nowymi zadaniami powinny być przekazywane środki na ich finansowanie. Jak pokazuje praktyka bardzo często wydatki na przekazywane zadania są niedoszacowane przez państwo.

Ryzyko instytucjonalne

Związane jest z możliwością wprowadzenia zmian regulacji prawnych i podatkowych mających bezpośredni wpływ na kształtowanie się poziomu dochodów gminy.

Ryzyko niestabilności gospodarczej i politycznej

Wiąże się z pogorszeniem ogólnej sytuacji gospodarczej kraju lub regionu, wzrostu inflacji oraz bezrobocia. W rezultacie zjawiska te wpływają na dochody czerpane z podatków i opłat.

Ryzyko braku zakładanych źródeł finansowania

Występuje w przypadku finansowania długookresowych inwestycji środkami obcymi np. z funduszy pomocowych.

Ryzyko przeszacowania dochodów budżetu

Przygotowywanie budżetu od strony dochodów może opierać się na zbyt optymistycznych założeniach (np. co do wpływów z tytułu sprzedaży mienia). W rezultacie niższe wpływy przy ustalonych wyższych wydatkach skutkują powstaniem deficytu budżetowego, co może doprowadzić do zaburzeń płynności.

Ryzyko stóp procentowych

Obligacje i kredyty oprocentowane są według zmiennej stawki związanej z rentownością 52-tygodniowych bonów skarbowych lub według zmiennej stawki WIBOR, które zmieniają się zarówno w ciągu każdego roku, jak i w poszczególnych latach. Na ustalenie rentowności bonów skarbowych i wielkości stawek WIBOR pośredni wpływ ma poziom inflacji, dlatego też samorząd powinien wziąć pod uwagę ryzyko związane ze zmianami inflacyjnymi. Zmniejszenie poziomu inflacji powodować może zmniejszenie poziomu rentowności bonów skarbowych i WIBOR-u, i tym samym będzie wywierać wpływ na poziom obsługi zadłużenia.

Inne ryzyka związane ze specyfiką konkretnej jednostki.

7.4 Plan finansowy

Plan finansowy przedsięwzięć Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 został oparty na analizie budżetu gminy. Podstawę analizy stanowiły dane z wykonania budżetu za lata 2006, 2007 oraz dane z uchwały budżetowej na rok 2008.

Gmina zgodnie z dokumentami tematycznymi programów operacyjnych UE musi zapewnić część środków finansowych potrzebnych na realizację inwestycji. Po ogólnym oszacowaniu kosztów poszczególnych projektów dokonano ich podziału na źródła finansowania.

Zadania przyjęte do realizacji oraz koszty ponoszone w latach 2008 - 2013 wraz z podaniem źródeł finansowania zadań podano w tabeli Nr 12 stanowiącą Załącznik

Nr 1 do niniejszego dokumentu.

Rozdział VIII - System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kije

Warunkiem obowiązywania PRL jako aktu prawa funkcjonującego w Gminie Kije jest jego przyjęcie do realizacji na mocy Uchwały Rady Gminy. Akt ten wskaże wolę Rady Gminy do realizacji celów i zadań służących ożywieniu ekonomicznemu i społecznemu terenów Gminy Kije na zasadach określonych w Planie.

Ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji założeń i celów jest również skuteczny i przemyślany system jego wdrażania. System wdrażania PRL będzie zgodny z wymogami określonymi dla wdrażania poszczególnych projektów w ramach wytycznych w aktach prawnych związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych oraz innymi przygotowanymi przez instytucje zaangażowane w rozwój lokalny.

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych, zgodnych z formatami wniosków Instytucji Zarządzającej odegrają pracownicy Urzędu Gminy, odpowiedzialni za pełen nadzór nad realizacją zadań, w których jako beneficjent występuje Gmina Kije.

Generalna zasada realizacji PRL polegać będzie na przypisaniu merytorycznym wydziałom Urzędu Gminy (zgodnie z zakresem ich działania) oraz jednostkom organizacyjnym Gminy określonych przedsięwzięć zawartych w PRL.

Wśród wydziałów Urzędu Gminy najbardziej związanych z wdrożeniem niniejszego Planu należy wskazać:

- Referat Gospodarki, Infrastruktury i Ochrony Środowiska,
- Wydział Finansowy

System wdrażania LPR na poziomie Urzędu Gminy obejmować będzie następujące działania:

- przygotowanie wniosków według obowiązujących procedur i zasad oraz złożenie ich w odpowiednim terminie w Instytucji Wdrażającej dany program,
- przygotowanie dokumentacji technicznej zadań objętych Planem,
- przeprowadzanie procedur wyboru wykonawców zadań zgodnie w ustawą „Prawo zamówień publicznych”
- współpracę z jednostkami podległymi realizującymi projekty finansowane z budżetu Gminy (pomoc tym jednostkom w przygotowaniu dokumentacji),
- współpracę z samorządem powiatowym i regionalnym,
- kontraktowanie projektów,
- monitorowanie przebiegu i realizacji poszczególnych projektów,
- raportowanie,
- archiwizację dokumentacji zgodną z wymogami funduszy strukturalnych,

- przygotowanie propozycji dotyczących korekt i aktualizacji w zakresie poszczególnych zadań,
- prowadzenie rozliczeń finansowych,
- opracowywanie harmonogramów płatności,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Oprócz wydziałów UG we wdrażaniu PRL uczestniczyć będą jednostki organizacyjne gminy zgodnie ze swą właściwością i zakresem działania.

Nadzór nad całością realizowanych projektów sprawować będzie Wójt Gminy, natomiast nadzór nad kwestiami finansowymi związanymi z realizacją projektów - Skarbnik Gminy oraz Wydział Finansowy.

Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie głównie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając z funduszy strukturalnych, jest zobowiązana przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Unii Europejskiej z dnia 21 czerwca 1999 r. Nr 1260/1999, wprowadzającym ogólne przepisy odnośnie funduszy strukturalnych oraz rozporządzeniach odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych.

Rozdział IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

9.1 Cele okresowej analizy i oceny realizacji PRL

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym, który odzwierciedla potrzeby oraz priorytetowe działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym gminy Kije. PRL poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań.

W celu sprawnego i skutecznego wdrażania oraz osiągnięcia wskaźników PRL niezbędne jest regularne monitorowanie efektów rzeczowych projektów realizowanych w ramach PRL oraz wydatków na ich realizację.

Priorytetową rolę i znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji PRL posiada Wójt Gminy. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć mogą pracownicy Urzędu Gminy wskazani przez Wójta.

Głównym zadaniem będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w PRL oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie jego założeń.

Monitoring prowadzony będzie w oparciu o sprawozdania z realizacji działań sporządzone przez instytucje biorące udział w programie i przekazywane instytucjom prowadzącym monitoring

Ocena polegała będzie na weryfikacji założeń przyjętych w programie, dotyczących poszczególnych przedsięwzięć wyrażonych przez odpowiednie wskaźniki. Wartości wskaźników będą podstawą do weryfikacji poszczególnych przedsięwzięć.

Sprawozdania z realizacji zadań (rzeczowo-finansowe) przedkładane będą Wójtowi Gminy w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Planu Rozwoju Lokalnego przedkładanego Radzie Gminy.

Oprócz raportów okresowych, Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy prognozę dotyczącą wdrażania PRL w kolejnych latach z propozycją ewentualnych zmian.

Ocena PRL dokonana zostanie po zakończeniu okresu, który objęto planowaniem. Na poziomie Urzędu Gminy dokonana zostanie w oparciu o podane w rozdziale VI wskaźniki.

Poza tym ocenie poddany będzie przebieg poszczególnych procesów inwestycyjnych.

Ocena zawierać będzie w szczególności:

- daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu,
- wysokość kosztów projektów,
- wykonanie zadań społecznych.

Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Kije zakłada jego współfinansowanie ze środków zewnętrznych, głównie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na beneficjentów, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych.

9.2 Monitoring

Monitorowanie to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu i programu.

Monitoring spełniać będzie istotną i bardzo ważną rolę w systemie wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

W monitorowaniu brać będą udział wszystkie podmioty zaangażowane w jego wdrożenie i prowadzony będzie w formie monitoringu wewnętrznego oraz zewnętrznego.

Monitoring wewnętrzny.

Wyznaczony w każdej instytucji odpowiedzialnej za wdrożenie i realizację projektu – koordynator - monitorować będzie wdrażanie projektów, w tym przygotowywać roczne i końcowe raporty z realizacji projektu.

Raporty te będą przedkładane Wójtowi Gminy, który przekazywać będzie sprawozdanie z przebiegu realizacji PRL na posiedzeniach Rady Gminy.

Monitoring zewnętrzny.

Z uwagi na fakt współfinansowania PRL ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej koordynator odpowiedzialny będzie również za jego monitoring zgodny ze standardami Instytucji Zarządzającej.

Koordynator monitorować będzie wdrażanie projektu, w tym przygotowywać okresowe, roczne i końcowe raporty monitoringowe z realizacji projektu.

W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring PRL dzielić będzie się na monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu projektu oraz umożliwi ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w PRL.

Dane obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostały, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, podzielone będą na trzy kategorie:

- Wskaźniki produktu, które odnosić będą się do rzeczowych efektów działalności. Liczone one będą w jednostkach materialnych, np. długość odbudowanych dróg; liczba budynków podłączonych do kanalizacji, itp.
- Wskaźniki rezultatu, które będą odpowiadać bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia projektu. Takie mierniki będą mogły przybrać formę wskaźników materialnych lub finansowych.
- Wskaźniki oddziaływania, które obrazować będą konsekwencje projektów wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie będzie mogło odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z realizowanym projektem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie, jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na społeczność gminy i pośrednio tylko wynikających z realizowanego projektu.

Monitoring finansowy dostarczy danych dotyczących finansowych aspektów realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków.

Dane zawarte w tych raportach, obejmować będą wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych z uwzględnieniem:

- wydatków poniesionych w okresie objętym raportem,
- wydatków poniesionych od początku realizacji zadania,
- procentowy stopień realizacji zadania oraz
- prognozę w tym zakresie na rok następny.

9.3 Komunikacja społeczna.

Zasadniczym celem komunikacji społecznej jest uzyskanie współuczestnictwa społeczności gminy Kije w procesie rozwoju lokalnego, a także jej aktywnego udziału w programowaniu przedsięwzięć.

Komunikacja społeczna ma zapewnić:

- dostęp do informacji na temat celów, zadań i sposobów rozwoju lokalnego,
- pobudzenie lokalnej społeczności do wyrażania własnych opinii,
- nawiązanie porozumienie pomiędzy partnerami procesów rozwoju lokalnego.

Przy sporządzaniu założeń PRL, bazowano w głównej mierze na oczekiwaniach społecznych związanych z realizacją konkretnych projektów. W trakcie wdrażania PRL należy się spodziewać dopływu propozycji, które mogą zostać uwzględnione poprzez korektę zapisów obecnego programu.

Działania podejmowane w ramach komunikacji społecznej PRL uwzględniać będą potrzeby zarówno beneficjentów, jak i opinii publicznej. Do głównych celów takiej komunikacji należą:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- zapewnienie bieżącego informowania społeczności lokalnej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy,

- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie PRL ,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji PRL.

Najważniejszym narzędziem komunikacji z odbiorcami informacji o procesach rozwoju lokalnego w gminie obok bezpośrednich kontaktów z zainteresowanymi, jest sieć internetowa. Gmina posiada własny, serwis www.kije.pl który stwarza bardzo duże możliwości w zakresie m.in. promocji celów i zadań PRL i zachęcenia podmiotów działających na terenie gminy i poza nią do korzystania z jego możliwości.

W celu dotarcia z informacją i propozycją współpracy do jak największej grupy zainteresowanych ważne będzie wykorzystanie innych, tradycyjnych nośników informacji, jak lokalna i regionalna prasa oraz regionalne rozgłośnie radiowe i telewizyjne.

Również Instytucja Zarządzająca zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki będą miały na celu przede wszystkim informowanie faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

Władze samorządowe Gminy Kije w trakcie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczność uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.